

**ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ**

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»**

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

**Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΣΤΟΝ
ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΥΧΕΡΩΝ
ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ.
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΤΥΧΕΡΩΝ
ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ
&
ΕΠΙΓΕΙΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ
Τι αλλάζει, η περίπτωση της ΟΠΑΠ**

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΒΙΤΣΑ

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ**

ΑΘΗΝΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ, 2015

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη	σελ. 3
Executive summary	σελ. 4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Σκοπός της έρευνας.....	5
1.2 Θέση	5
1.3 Περιγραφή μεθοδολογίας	5
1.4 Περιορισμοί μελέτης.....	6
1.5 Αναγκαιότητα και σπουδαιότητα της έρευνας.....	7
1.6 Ανασκόπηση βιβλιογραφίας.....	7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΩΝ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ

2.1 Η διεθνής βιομηχανία των τυχερών παιχνιδιών.....	9
2.2 Τυχερά παιχνίδια στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	11
2.3 Ο ευρωπαϊκός χάρτης της αγοράς διαδικτυακού τζόγου.....	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ

3.1 Τι ισχύει στην ΕΕ.....	16
3.2 Η ισχύουσα νομοθεσία για την Ελληνική αγορά τυχερών παιχνιδιών.....	25
3.3 Οι απαγορεύσεις και τα πρόστιμα για το online στοίχημα.....	25
3.4 Φορολογία τυχερών παιχνιδιών.....	26

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Οι φορείς διεξαγωγής τυχερών παιχνιδιών.....	27
4.2 Η σημασία του κλάδου για την οικονομία.....	27
4.3 Η ΟΠΑΠ.....	30
4.4 Το μονοπώλιο του ΟΠΑΠ και η «νομιμότητά του».....	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

5.1. Η σημασία του εμπορικού δικτύου και των σημείων πώλησης.....33

5.2. Επίγεια πρακτορεία VS online εταιρειών..... 35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Η ΕΡΕΥΝΑ

6.1 Ερευνητική μεθοδολογία.....37

6.2 Αποτελέσματα έρευνας.....37

6.3 Συνεντεύξεις47

6.4 Συμπεράσματα.....52

6.5 Προτάσεις βελτίωσης του επίγειου δικτύου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

7.1 Η Εμπορική επικοινωνία των τυχερών παιχνιδιών.....55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

8.1 Υπεύθυνο Παιχνίδι.....57

Βιβλιογραφία.....59

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....61

Περίληψη

Τίτλος διατριβής:

«Η απελευθέρωση της αγοράς στον κλάδο της βιομηχανίας τυχερών παιχνιδιών. Διαδικτυακές πωλήσεις Τυχερών Παιχνιδιών & επίγειο δίκτυο πωλήσεων. Τι αλλάζει, η περίπτωση της ΟΠΑΠ».

Με την παρούσα διατριβή προσπάθησα να διερευνήσω πόσο και αν θα επηρεάσει την ελληνική αγορά η απελευθέρωση της αγοράς τυχερών παιχνιδιών με την είσοδο των διαδικτυακών εταιρειών στοιχήματος. Η έρευνα στηρίχθηκε σε μελέτη των διεθνών και ευρωπαϊκών αγορών τυχερών παιχνιδιών καθώς και στην μελέτη της περίπτωσης της ΟΠΑΠ. Επίσης, για την εκπόνηση της εργασίας διεξήγαγα έρευνα με την χρήση ερωτηματολογίου, όπου πράκτορες του επίγειου δικτύου πωλήσεων εξέφρασαν την άποψή τους. Τα αποτελέσματα της έρευνας αλλά και η συνολική μελέτη των περιπτώσεων, με οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι πλέον το τοπίο της ελληνικής αγοράς παιχνιδιών αλλάζει και ως ένα βαθμό θα επηρεάσει το υφιστάμενο επίγειο δίκτυο. Συμπεράσματα και προτάσεις ακολουθούν.

Executive summary

Thesis title:

"Market liberalization in the gaming industry. Online Gaming Sales & ground sales network. What changes, the case of OPAP. "

With this thesis I tried to explore how the Greek market liberalization of the gaming market will be affected or not, with the entrance of online betting companies. The survey was based on a study of International and European gaming markets and the study of the case of OPAP. Also for the preparation of the work I conducted research using questionnaire where the agents of the terrestrial network of sales expressed their opinion. The survey results and the comprehensive study of cases, led me to the conclusion that from now on the landscape of Greek gaming market is changing and to some extent it will affect the existing terrestrial network.

Conclusions and recommendations are following.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Εισαγωγή

Ο τομέας του τζόγου, εξαιτίας της σημαντικής οικονομικής σημασίας και δυναμικής, αποτελεί έναν από τους πιο αναπτυσσόμενους τομείς της οικονομίας και ειδικότερα του τομέα της βιομηχανίας τυχερών παιγνίων. Τα τυχερά παιχνίδια στο διαδίκτυο είναι κατά ένα μεγάλο μέρος «αρρύθμιστα» και στην πραγματικότητα παράνομα σε πολλές χώρες. Η ευκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο (24/7) αποτελεί τη μεγαλύτερη απειλή για εθιστική συμπεριφορά, καθώς η επεκτεινόμενη αυτή προσβασιμότητα έχει οδηγήσει σε αυξανόμενες ευκαιρίες για διασυνοριακό τζόγο.

Το περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν οι Λοταρίες (επίγειες & on line) γίνεται όλο και πιο ανταγωνιστικό, καθώς αλλάζουν οι ανάγκες των παικτών, διευρύνεται η διείσδυση του διαδικτύου, της ευρυζωνικότητας και της κινητής τηλεφωνίας, εξελίσσεται το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των Λοταριών και επεκτείνονται τα δίκτυα πώλησης και διάθεσης των παιχνιδιών.

Τι θα αλλαγές λοιπόν θα φέρει στην ελληνική αγορά η πλήρη απελευθέρωση της προσφοράς και διάθεσης τυχερών παιχνιδιών από άλλους παρόχους ;

1.1 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της έρευνας είναι να εξάγουμε συμπεράσματα για τις ενδεχόμενες αλλαγές που θα επιφέρει το άνοιγμα της αγοράς τυχερών παιγνίων, τόσο στην οικονομία της χώρας μας όσο και στην αλλαγή του μέχρι σήμερα μονοπωλιακού καθεστώτος και πως αυτό θα επηρεάσει την ΟΠΑΠ Α.Ε. η οποία για πολλά χρόνια κυριαρχούσε ως ο μοναδικός Δημόσιος πάροχος τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων.

Βασικά ερευνητικά ερωτήματα: Τι πραγματικά αλλάζει στην αγορά των τυχερών παιχνιδιών, πως και αν θα επηρεαστεί το επίγειο δίκτυο πωλήσεων και εάν αυτό, θα καταφέρει να διατηρήσει το κεκτημένο μερίδιο της αγοράς.

1.2 Θέση

Το συμπέρασμα αυτής της μελέτης και έρευνας είναι ότι αλλάζει πλέον το τοπίο της αγοράς τυχερών παιχνιδιών στην Ελλάδα. Το άλλοτε μονοπωλιακό καθεστώς της ΟΠΑΠ είναι πλέον παρελθόν τουλάχιστον για τα παιχνίδια στοιχηματισμού, τόσο γιατί το επέβαλλαν οι συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού, όσο και γιατί πλέον το

ηλεκτρονικό εμπόριο έχει μπει πια για τα καλά στη ζωή μας. Οι διαδικτυακές πωλήσεις τυχερών παιχνιδιών καταλαμβάνουν όλο και περισσότερο μερίδιο της αγοράς του επίγειου δικτύου, αλλά και εισχωρούν σε νέα target group δυνητικών παικτών.

1.3 Περιγραφή μεθοδολογίας

Η έρευνα στηρίχθηκε σε μελέτη του ρυθμιστικού και νομοθετικού καθεστώτος της Διεθνούς και Ευρωπαϊκής αγοράς τυχερών παιχνιδιών, συγκριτικά με το μέχρι πρότινος μονοπωλιακό καθεστώς όπου ίσχυε στην Ελλάδα. Για την τεκμηρίωση της παρούσας μελέτης πραγματοποιήθηκε εκτεταμένη βιβλιογραφική επισκόπηση σε πηγές και στατιστικά δεδομένα διεθνών οργανισμών, Παρατίθενται συγκριτικές αναφορές με το τι ισχύει σε άλλες χώρες και στατιστικά στοιχεία για την Ελληνική αγορά τυχερών παιχνιδιών. Μελετήθηκε η περίπτωση της ΟΠΑΠ Α.Ε.

Συντάχθηκε ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου, με το οποίο Πράκτορες της ΟΠΑΠ του επίγειου δικτύου προσφερόμενων υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών, ερωτήθηκαν για την άποψη τους σχετικά με την απελευθέρωση της αγοράς και για το κατά πόσο και εάν θα τους επηρεάσει.

Επιπλέον, μέσω προσωπικών συνεντεύξεων έχουν καταγραφεί οι απόψεις, τόσο από την πλευρά του συνόλου των Πρακτόρων, μέσω του εκπρόσωπου τους, δηλαδή του προέδρου της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Επαγγελματιών Πρακτόρων Παιχνιδιών Πρόβλεψης (ΠΟΕΠΠΠ) κ. Κυριάκου Τοπτσίδη, όσο και από την πλευρά της ΟΠΑΠ Α,Ε όπου ο Διευθυντής Εμπορικού Δικτύου κ. Ευάγγελος Γκεβέζος μας παραθέτει την άποψή τους για τις αλλαγές στο τοπίο της Ελληνικής αγοράς τυχερών παιχνιδιών.

1.4 Περιορισμοί μελέτης

Η έρευνα με τη μορφή ερωτηματολογίου εμπεριέχει ποσοτικό περιορισμό αφού περιλαμβάνει δείγμα 65 ατόμων (σημειώνεται ότι το σύνολο των πρακτόρων είναι 4.700 περίπου άτομα). Επίσης το ερωτηματολόγιο της έρευνας καθώς και οι ερωτήσεις των συνεντεύξεων συστάθηκαν κατά την κρίση μου.

1.5 Αναγκαιότητα και σπουδαιότητα της έρευνας

Η έρευνα θα βοηθήσει στην εξαγωγή συμπερασμάτων για το ποια θέση στην αγορά μπορεί να συνεχίσει να κατέχει μια εταιρεία, όπου χρόνια κατείχε το προνόμιο της μονοπωλιακής διάθεσης των προϊόντων της και πλέον αυτό αλλάζει. Μέσα από την έρευνα θα γίνει προσπάθεια παράθεσης προτάσεων για βελτίωση, κυρίως του επίγειου δικτύου πωλήσεων.

Αναγκαιότητα και σπουδαιότητα της έρευνας: Ως υπάλληλος της ΟΠΑΠ Α.Ε. στην Διαχείριση των σημείων Πώλησης (πρακτορεία), η έρευνα αυτή θα βοηθήσει στο να συμβάλω στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την πορεία της εταιρείας και να παραθέσω προτάσεις βελτίωσης,

1.6 Ανασκόπηση βιβλιογραφίας

Η εργασία αναπτύσσεται τόσο σε θεωρητικό όσο και σε εμπειρικό επίπεδο. Η θεωρητική θεμελίωση του ερευνητικού ζητήματος, λαμβάνει χώρα με τη βιβλιογραφική επισκόπηση της Ελληνικής αλλά και της Διεθνούς αγοράς παιγνίων.

Πολύ αξιόλογη μελέτη γύρω από το μονοπώλιο τυχερών παιγνιδιών στην Ε.Ε, και τις εξελίξεις με το ελληνικό μονοπώλιο, την Ευρωπαϊκή νομοθεσία και Ευρωπαϊκή νομολογία των τυχερών παιγνιδιών, καθώς και το καθεστώς που ισχύει στα κράτη μέλη της Ε.Ε., περιλαμβάνεται στην μελέτη της Δικηγόρου - Υποψ. Διδάκτωρ Νομικής Δ.Π.Θ., Βιργινίας Τζώρτζη, με θέμα «*Κρατικά Μονοπώλια Τυχερών Παιγνίων στην Ε.Ε¹*».

Στο με αριθ. 7/13² Ανακοινωθέν Τύπου του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Λουξεμβούργο, 24 Ιανουαρίου 2013), το δικαστήριο απεφάνθη για την εμπορική πολιτική της ΟΠΑΠ, η οποία έκρινε ότι δεν είναι σύμφωνη με τον επιδιωκόμενο σκοπό του μονοπωλίου. Ένα χρόνο αργότερα το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ 3167/2014)³ και μετά από μακρά δικαστική πορεία έκρινε κατηγορηματικά ότι το αποκλειστικό δικαίωμα που έχει χορηγηθεί στην ΟΠΑΠ για τη διενέργεια τυχερών παιγνιδιών είναι απολύτως συμβατό τις συναφείς επιλογές της ελληνικής πολιτείας.

¹ http://www.dikonomia.gr/sites/default/files/6_tzortzi.pdf

² http://europa.eu/rapid/press-release_CJE-13-7_el.htm?locale=FR

³ <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/19765>

Σύμφωνα με την κρίση του ΣτΕ «η συνεκτικότητα του όλου συστήματος δεν θίγεται επειδή ορισμένα παιχνίδια δεν καλύπτονται από το μονοπώλιο, αλλά είναι δυνατή η ανάπτυξή τους μέσω περιορισμένων αδειών».

Ενδιαφέρουσα είναι και η διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής & Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) στις Βρυξέλλες (28-03-2011) με θέμα « *ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά*». ⁴ Όπως τόνισε η Επιτροπή, πρόκειται για μια ταχέως αναπτυσσόμενη επιχείρηση στην Ευρώπη, με σχεδόν 15.000 ιστοτόπους που έχουν ήδη εντοπιστεί και με συνολικά ετήσια έσοδα άνω των 6 δισεκατομμυρίων ευρώ το 2008, ποσό που αναμένεται να διπλασιαστεί μέχρι το 2013. Η Πράσινη Βίβλος ανταποκρίνεται επίσης στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την ακεραιότητα των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας ηλεκτρονική σύνδεση. Κατ' ουσία, αυτό που επιχειρείται με τη διαβούλευση είναι η αντιμετώπιση των κοινωνικών ζητημάτων και των προβλημάτων δημόσιας τάξης που απορρέουν από τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στην ΕΕ, σε συνδυασμό με τις ρυθμιστικές και τις τεχνικές προκλήσεις.

Η Ευρωπαϊκή αγορά του διαδικτυακού τζόγου χαρτογραφείται σε έρευνα της GamblingCompliance, όπου μπορούμε να δούμε γραφικά και περιγραφικά τις χώρες της νόμιμης και παράνομης αγοράς.

Επίσης, σημαντική είναι η μελέτη/γνωμοδότηση του Δικηγόρου Μ.Δ. Εμπορικού Δικαίου κ. Ν. Σ. Κοσμίδη, με τίτλο «*Η Συμβατότητα της Διεξαγωγής & Διαφήμισης (τυχερών παιχνιδιών τύπου) καζίνο του διαδικτύου με το ελληνικό και κοινοτικό δίκαιο*».

Η εταιρεία Gambling Capital (H2) ηγέτης στην παροχή δεδομένων και πληροφοριών αγοράς της παγκόσμιας βιομηχανίας στοιχημάτων, τοποθετεί το μέγεθος της διεθνούς αγοράς online gaming περίπου στα 30 δις δολάρια.

⁴ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%208313%202011%20INIT>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Η βιομηχανία των τυχερών παιχνιδιών

2.1 Η διεθνής βιομηχανία των τυχερών παιχνιδιών

Η βιομηχανία των τυχερών παιγνίων αναπτύσσεται ραγδαία, σε παγκόσμιο επίπεδο, από το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα μέχρι σήμερα. Μεγάλη ποικιλία τυχερών παιγνίων, αθλητικών στοιχημάτων, αριθμολαχείων, τύχης ή δεξιότητας, με αμοιβαία ή προκαθορισμένα κέρδη, προσφέρονται στις περισσότερες χώρες του κόσμου, συνήθως με την ευθύνη και υπό την εποπτεία του κράτους,

Η αγορά προσφέρει δύο βασικές κατηγορίες τυχερών παιγνίων, με βάση τον τρόπο που προσφέρονται στους καταναλωτές - παίκτες: στα offline και στα online. Offline είναι αυτά που παίζονται σε παραδοσιακά outlets (πρακτορεία, καζίνο κ.λπ.) και απαιτούν την φυσική παρουσία του παίκτη. Online είναι τα τυχερά παιχνίδια που παίζονται μέσω διαδικτύου, digital tv, smartphones, mobile κ.λπ.

Η παγκόσμια βιομηχανία τυχερών παιχνιδιών και ειδικότερα η αγορά online gaming, βιώνει τεράστιες μεταβολές και μετατοπίσεις λόγω αλληλένδετων συγκυριών και συνθηκών σε παγκόσμιο οικονομικό επίπεδο. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια παγκόσμια τάση μετατόπισης, από την απαγόρευση και τον περιορισμό του στοιχηματισμού & των τυχερών παιχνιδιών, στη σταδιακή νομιμοποίηση και θεσμοποίηση αυτών, υπό προϋποθέσεις. Η βιομηχανία του στοιχηματισμού και των τυχερών παιχνιδιών καθίσταται ένας ισχυρός και ζωτικής σημασίας τομέας της αγοράς, με εκτιμώμενα ετήσια έσοδα που αγγίζουν τα 150 δισεκατομμύρια δολάρια στη παγκόσμια βιομηχανία τυχερών παιχνιδιών για το 2012 (PricewaterhouseCoopers Market Review, Ιούνιος 2012). Σύμφωνα με τις προβλέψεις της PwC, τα παγκόσμια έσοδα από τυχερά παιχνίδια στα καζίνο σε Ηνωμένες Πολιτείες, Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Αφρική, στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού, τη Λατινική Αμερική και τον Καναδά θα καταγράψουν, μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια, ετήσιο ποσοστό αύξησης της τάξης του 9,2%, από 117,6 δις δολάρια το 2010, σε 182,8 δις δολάρια το 2015.

Σύμφωνα με έκθεση της κορυφαίας εταιρίας συμβουλευτικών υπηρεσιών Ernst & Young «Global Gambling Bulletin», τα μικτά κέρδη από τα τυχερά παιχνίδια ξεπέρασαν παγκοσμίως τα 400 δις δολάρια. Οι εκτιμήσεις των ερευνητών έδειξαν πως τα τυχερά παιχνίδια απέφεραν 419 δις δολάρια παγκοσμίως το 2011, ποσό

αυξημένο κατά 5,6% σε σχέση με το 2010. Το 2011, οι λοταρίες ανά τον κόσμο κατείχαν το μεγαλύτερο μερίδιο των εσόδων από τυχερά παιχνίδια, αποτελώντας το 28,4% του συνόλου. Όμως, η ανάπτυξη των καζίνο σε περιοχές όπως το Μακάο και η Σιγκαπούρη έχει ως αποτέλεσμα τα εμπορικά καζίνο να πλησιάζουν εκείνα των λοταριών, με μερίδιο 27,7%, με στελέχη της αγοράς να προβλέπουν ότι τα εμπορικά καζίνο θα ξεπεράσουν τις λοταρίες ως η πιο δημοφιλής μορφή τυχερών παιχνιδιών το 2012. Επιπλέον, το 2011, τα τυχερά παιχνίδια εξ' αποστάσεως (online, mobile) αντιστοιχούσαν στο 8,4% των παγκόσμιων εσόδων από τυχερά παιχνίδια, παρουσιάζοντας άνοδο κατά 8% σε σχέση με το 2010.

Με συντηρητικές εκτιμήσεις η παγκόσμια βιομηχανία των τυχερών παιγνίων παρουσιάζει μεικτά κέρδη (GGR) άνω των 300 δισ. ευρώ ετησίως. Εκτιμάται ότι το 95% των μεικτών κερδών προέρχονται από τα offline παιχνίδια, αφού το ποσοστό διείσδυσης αλλά και τα ποσά που παίζονται στο Internet είναι χαμηλότερα. Παρατηρείται όμως ότι τα διαδικτυακά μέσα στην αγορά παιγνίων αναπτύσσονται με πολύ ταχείς ρυθμούς. (πηγή ΕΕΕΠ)

Figure 2: Global Gambling and Gaming Industry Gross Revenue and Forecast (1999-2015F)

Source: Global Betting and Gaming Consultant and AM Mindpower Solutions

Κατά τα τελευταία 20 χρόνια, αξιοσημείωτα ποσοστά ανάπτυξης -από γεωγραφική άποψη -καταγράφονται στις ΗΠΑ, ενώ η Ασία αποτελεί τον ταχύτερα

αναπτυσσόμενο «παίκτη». Στην Ευρώπη, οι νομοθετικές και ρυθμιστικές διαδικασίες έχουν ανοίξει το δρόμο προς τη συνεχή ανάπτυξη των τυχερών παιχνιδιών στο διαδίκτυο, καθώς και το άνοιγμα της αγοράς τυχερών παιχνιδιών στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρά το γεγονός ότι η οικονομική ύφεση επιβράδυνε τη βιομηχανική ανάπτυξη και τα μεικτά κέρδη από το 2009 και έπειτα, υπάρχει ανάκαμψη σε γοργούς ρυθμούς, η οποία έχει θετικό αντίκτυπο στον κλάδο των τυχερών παιχνιδιών τόσο σε παγκόσμια κλίμακα όσο και στην Ευρώπη.

Στη βαθιά μαστιζόμενη από την οικονομική κρίση πλευρά της Νοτιανατολικής Ευρώπης, ο στοιχηματισμός και τα τυχερά παιχνίδια έχουν βοηθήσει σημαντικά τις τοπικές οικονομίες μέσω της ενίσχυσης της αγοράς με την προσφορά νέων θέσεων εργασίας, αλλά και μέσω των εσόδων από την φορολόγηση των στοιχηματικών εταιρειών. Για παράδειγμα, στην ΠΓΔΜ και τη Βουλγαρία φαίνεται να έχουν δημιουργηθεί περίπου 80.000 νέες θέσεις εργασίας στον κλάδο, γεγονός που αφενός επιβεβαιώνει την αναπτυξιακή τάση και αφετέρου τις ενθαρρυντικές προβλέψεις για τη συμβολή των τυχερών παιχνιδιών και του στοιχηματισμού στην ενίσχυση της οικονομίας. Έτσι λοιπόν, μπορεί να υποστηρίξει κανείς, ότι τα τυχερά παιχνίδια αποτελούν μια «ψυχαγωγική βιομηχανία» με πολλές προοπτικές!

2.2 Τυχερά παιχνίδια στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μέχρι σήμερα δεν έχει υιοθετήσει μια Ευρωπαϊκή νομοθεσία ειδικά για την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών. Τα θέματα που αφορούν το θεσμικό πλαίσιο των τυχερών παιχνιδιών, ρυθμίζονται από τις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών, υπό το φώς των κανόνων της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε), της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ε.Ε. και των Οδηγιών της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που άπτονται ζητημάτων ρύθμισης της παροχής υπηρεσιών γενικά και του τρόπου που αυτές παρέχονται (παράγωγο ευρωπαϊκό δίκαιο).

Τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση (on line) χαρακτηρίζονται από διαφοροποιημένους εθνικούς κανόνες. Παρά την υποχρέωσή τους να συμμορφώνονται με τους κανόνες της ΕΕ, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν την προσφορά ορισμένων τύπων υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών ή να επιβάλλουν όρια, με στόχο την προστασία του δημόσιου συμφέροντος. Ωστόσο, όλο και

περισσότερα κράτη αναθεωρούν τις εθνικές τους κανονιστικές διατάξεις και πρακτικές

Στις Ευρωπαϊκές αγορές διακρίνουμε τρεις διαφορετικούς τύπους αγορών:

Τον ελεύθερο ανταγωνισμό .Ορισμένα κράτη έχουν υιοθετήσει την αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού και στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών, επιτρέποντας τη λειτουργία πολλαπλών αδειοδοτημένων παροχών, σε συνδυασμό πάντα όμως με την ύπαρξη ενός κεντρικού ελεγκτικού και κανονιστικού φορέα ο οποίος ορίζει τους κανόνες για τα ίδια τα παιχνίδια αλλά για τον τρόπο διάθεσης και διάδοσής τους.

Πρωτοπόροι αυτής της τάσης είναι η Μεγάλη Βρετανία και η Ιταλία. Στις χώρες αυτές η ανοιχτή αγορά και η ύπαρξη πολλαπλών αδειοδοτημένων παροχών έχουν βρει εφαρμογή τόσο στα επίγεια δίκτυα όσο και στο Διαδίκτυο. Η θεσμοθέτηση λεπτομερών κανόνων διάθεσης και προώθησης των προϊόντων, αλλά και η επίβλεψη της ορθής εφαρμογής αυτών από τους αρμόδιους φορείς ανά χώρα, διασφαλίζουν σε μεγάλο βαθμό την προστασία του καταναλωτή από τις επιπτώσεις των τυχερών παιχνιδιών.

Το μεικτό μοντέλο Πρόκειται για ένα μοντέλο που γνωρίζει μεγάλη απήχηση στις μέρες μας. Στις χώρες που παρατηρείται εφαρμογή του, το σύστημα επίγειας διάθεσης είναι μονοπωλιακό, με την ανάθεση της παραγωγής και διάθεσης τυχερών παιχνιδιών σε έναν κρατικό φορέα ή εναλλακτικά σε εταιρεία που ανήκει στο κράτος (όπως για παράδειγμα ήταν ο ΟΠΑΠ μέχρι να ιδιωτικοποιηθεί).

Την ίδια στιγμή, το κανάλι του Διαδικτύου είναι ανοιχτό σε όλους τους παρόχους που ικανοποιούν μια σειρά από βασικές προϋποθέσεις και λειτουργούν υπό τους κανόνες και την επίβλεψη της κατά τόπους αρμόδιας Επιτροπής Ελέγχου τυχερών παιχνιδιών.

Το συγκεκριμένο μοντέλο είναι αυτήν τη στιγμή με διαφορά το πιο διαδεδομένο στην ΕΕ, κερδίζοντας μάλιστα συνεχώς έδαφος έναντι των εναλλακτικών μοντέλων ρύθμισης της αγοράς τυχερών παιχνιδιών. Η Γαλλία, η Ισπανία, η Δανία, το Βέλγιο και η Βουλγαρία είναι ορισμένα από τα κράτη που εκφράζουν αυτήν τη συνταγή. Ταυτόχρονα, μια σειρά από άλλες χώρες (Ολλανδία, Σερβία, Σλοβενία, Λιθουανία κ.ά.) έχουν ξεκινήσει την πορεία προς αυτή την κατεύθυνση, με πιο πρόσφατο παράδειγμα την Πορτογαλία, η οποία, ύστερα από επιτακτικό αίτημα της τρόικας,

αναμένεται να προχωρήσει σε άμεση απελευθέρωση της αγοράς των διαδικτυακών παιγνίων.

Το μονοπώλιο Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι χώρες όπου υπάρχει ένας πάροχος που έχει αναλάβει μονοπωλιακά τη διάθεση των τυχερών παιχνιδιών, τόσο μέσω επίγειου δικτύου όσο και μέσω του Διαδικτύου. Ο πάροχος αυτός είναι σε όλες τις περιπτώσεις ένας κρατικός φορέας και τα κέρδη του διατίθενται συνήθως για την ανάπτυξη του αθλητισμού, καθώς και υπέρ κοινωφελών σκοπών.

Η φιλοσοφία αυτού του μοντέλου βασίζεται στο πιο ήπιο, ελεγχόμενο και περιοριστικό τυχερό παιχνίδι. Ο πάροχος - μονοπώλιο φροντίζει να παρέχει τα προϊόντα του στο κοινό με τρόπο αυστηρά περιοριστικό και όχι εθιστικό, μέσα από περιορισμένα, προκαθορισμένα και ελεγχόμενα σημεία πώλησης. Το μοντέλο αυτό εφαρμόζεται κυρίως στις χώρες της Σκανδιναβίας (Σουηδία, Νορβηγία, Φινλανδία).

Πολλές αλλοδαπές εταιρείες εκμεταλλεζόμενες την απουσία ενιαίας Ευρωπαϊκής ρύθμισης σχετικά με τα τυχερά παιχνίδια, το ελαστικό ή ελλιπές θεσμικό πλαίσιο που ισχύει στα κράτη μέλη που επιλέγουν να εγκατασταθούν, και τις δυνατότητες που τους προσφέρει η τεχνολογία, άρχισαν να παρέχουν εξ αποστάσεως υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών και στην ελληνική αγορά. Αυτό ισχύει λόγω της διασυνοριακής διάστασης των υπηρεσιών.

Εκτιμάται ότι σήμερα δραστηριοποιούνται στη χώρα μας, παράνομα, 10 με 20 χιλιάδες ηλεκτρονικές μηχανές τύπου AWP (Amusements With Prizes) και 100 με 150 χιλιάδες ηλεκτρονικοί υπολογιστές (H/Y) δημόσιας χρήσης παρέχοντας παράνομα τυχερά παιχνίδια (τύπου «φρουτάκια»).

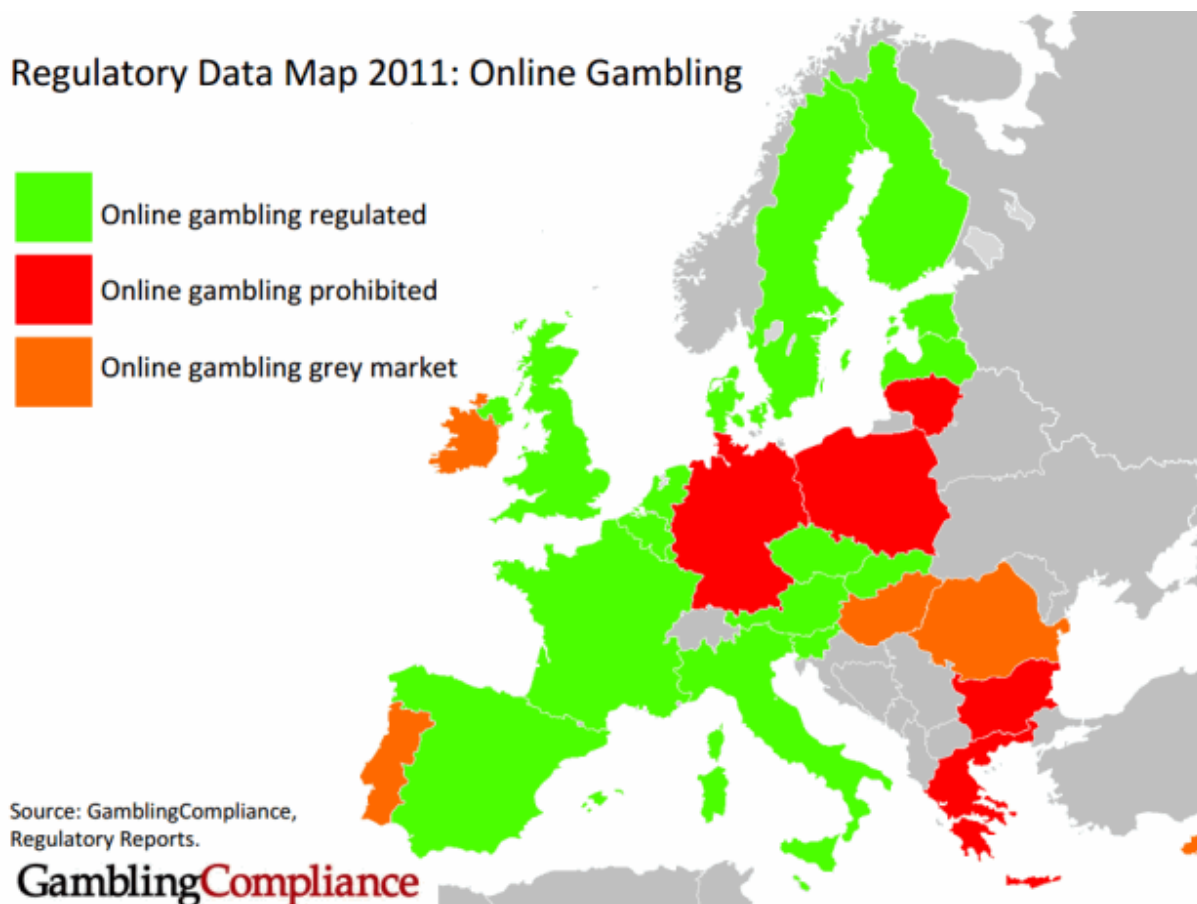
Ο ετήσιος τζίρος του παράνομου διαδικτυακού στοιχήματος στην Ελλάδα εκτιμάται ότι είναι της τάξεως των 2 δις €. Επιπλέον αυτού του ποσού, ο τζίρος στα ανταλλακτήρια στοιχηματισμού, παράνομου πόκερ και παιχνιδιών καζίνο ανέρχεται σε περίπου 1,5-2,0 δις €.

Τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση (online) είναι μια από τις ταχύτερα αυξανόμενες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών στην ΕΕ, με ετήσια ποσοστά αύξησης σχεδόν 15%. Ο κλάδος εξακολουθεί να αναπτύσσεται παράλληλα με την ταχύρρυθμη πρόοδο της διαδικτυακής τεχνολογίας. Σύμφωνα με έκθεση της

Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Βρυξέλλες, 23 Οκτωβρίου 2012), οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση καλύπτουν ένα φάσμα τυχερών παιχνιδιών όπως το αθλητικό στοίχημα και το πόκερ, το καζίνο και τα λαχεία, με 6,8 εκατ. καταναλωτών που συμμετέχουν σε έναν ή περισσότερους τύπους υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Ωστόσο, υπάρχουν επίσης χιλιάδες δικτυακοί τόποι τυχερών παιχνιδιών που δεν υπόκεινται σε κανονιστική ρύθμιση, συχνά από χώρες εκτός της ΕΕ, στους οποίους είναι εκτεθειμένοι οι καταναλωτές και οι οποίοι συνεπάγονται σημαντικούς κινδύνους όπως η απάτη και η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

2.3 Ο Ευρωπαϊκός χάρτης της αγοράς διαδικτυακού τζόγου

Σύμφωνα με [έρευνα της GamblingCompliance](#), ο Ευρωπαϊκός χάρτης της νόμιμης και παράνομης αγοράς του διαδικτυακού τζόγου το 2011 ήταν ο ακόλουθος:

(Πηγή: [GamblingData](#))

Με πράσινο χρώμα εμφανίζονται οι χώρες όπου ο διαδικτυακός τζόγος έχει ρυθμιστεί πλήρως (regulated), με κόκκινο οι χώρες στις οποίες **απαγορεύεται ο διαδικτυακός**

τζόγος και με πορτοκαλί οι λίγες χώρες που βρίσκονται υπό καθεστώς «γκρι» αγοράς. Χώρες δηλαδή που δεν υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον online τζόγο.

Η μοναδική χώρα όπου η διαδικτυακή αγορά του τζόγου είναι πλήρως απελευθερωμένη είναι το Ηνωμένο Βασίλειο.

Δεκαπέντε ευρωπαϊκές χώρες ήδη από το 2012, υιοθέτησαν αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο της αγοράς του διαδικτυακού τζόγου, όπως το άνοιγμα της αγοράς σε Ισπανία και Δανία, αλλά και την αναθεώρηση των ρυθμίσεων στην Εσθονία, για τη βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς. Ταυτόχρονα, 8 χώρες προχώρησαν μέχρι το κοινοβούλιο για τη ρύθμιση της αγοράς.

Η γενική τάση που επικρατεί στην Ευρώπη, σύμφωνα με την έρευνα, δεν είναι άλλη από την προσπάθεια να ρυθμιστεί η αγορά μέσω εγχώριων αδειών και τη δημιουργία αγορών εντός συνόρων (ring-fence). Η επιρροή της Ιταλίας η οποία ήταν η πρώτη που εφάρμοσε το συγκεκριμένο μοντέλο του ring-fence ήταν σημαντική. Από το 2008 και μετά η Γαλλία, Δανία, Ισπανία, Βουλγαρία και Εσθονία μεταξύ άλλων, υιοθετούν παρόμοια μοντέλα! Η ανακοίνωση του Ηνωμένου Βασιλείου για την πρόθεσή του να αλλάξει τη ρύθμιση της φορολόγησης του τζόγου από point of origin σε point of consumption, προκειμένου ο φόρος να εφαρμοσθεί σε όλους τους Βρετανούς πελάτες ανεξάρτητα από την έδρα της στοιχηματικής εταιρίας, ενίσχυσε την τάση αυτή.

Καθοριστικό ρόλο, σύμφωνα με την ίδια μελέτη για την προσέλκυση στοιχηματικών εταιριών προς απόκτηση αδειών στη νόμιμη αγορά., αποτελεί η φορολογική πολιτική. Η Γαλλία, αποτελεί την τρανή απόδειξη του κινδύνου της υπερφορολόγησης όπου είναι δυνατόν να καταστήσει την αγορά ως μη βιώσιμη! Η Γαλλία επιβάλλει 8.5% φόρο επί του τζίρου στους online bookmakers, 30% φόρο στα μεικτά έσοδα και 10% στα κέρδη των παικτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η νομοθεσία των τυχερών παιχνιδιών

3.1 Τι ισχύει στην ΕΕ

Η νομοθεσία του διαδικτυακού τζόγου αλλάζει με ταχύτατους ρυθμούς τα τελευταία 2-3 χρόνια και υπάρχει μία γενικότερη τάση παγκοσμίως για ρύθμιση της διαδικτυακής αγοράς. Στο IGB Affiliate⁵ δημοσιεύθηκε ένα πολύ ενδιαφέρον άρθρο, το οποίο παρουσιάζει εν συντομία αλλά πολύ ουσιαστικά τι ισχύει σήμερα σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αυστρία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Άδειες για στοίχημα και ιπποδρομίες παρέχονται σε ιδιωτικούς παρόχους ανά τακτά χρονικά διαστήματα στην Αυστρία, όμως τα πόκερ, καζίνο, Μπίνγκο και λοταρία είναι μονοπώλιο και ελέγχονται από την Austria Lotteries.

Υπάρχουσα κατάσταση: Δεν αναμένονται αλλαγές σύντομα, (βλ. Απόφαση Ευρ. Δικαστηρίου).

Βέλγιο

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Για όλα τα προϊόντα παρέχονται άδειες σε ιδιώτες εκτός από τη λοταρία που είναι μονοπώλιο. Οι online πάροχοι υποχρεούνται να συνάψουν συνεργασία με κάποιο τοπικό καζίνο εάν θέλουν να έχουν επίγεια παρουσία στη χώρα ή εναλλακτικά να αιτηθούν για μία από τις 34 άδειες για επίγεια καταστήματα (άδεια F1) οι οποίες μπορούν να επεκταθούν και για το διαδίκτυο (άδεια F1 + online).

Υπάρχουσα κατάσταση: Η Βέλγικη επιτροπή παιγνίων διατηρεί μία blacklist με μη αδειοδοτημένες εταιρίες, ενώ συνεργάζεται στενά με παρόχους ίντερνετ, εταιρίες hosting και πιστωτικά ιδρύματα. Τα μέτρα για «μπλοκάρισμα» των blacklisted

⁵ <http://www.foxbet.gr/1051/online-nomothesia-tyxerwn-paixnidion-ee>

ιστοσελίδων ξεκίνησαν να εφαρμόζονται τον Ιανουάριο του 2012 και τα Βέλγικα δικαστήρια υπεραμύνθηκαν της εγκυρότητας της μαύρης λίστας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε επιπλέον πληροφορίες από το Βέλγιο το Νοέμβριο του '13 για το υπάρχον νομοθετικό καθεστώς σχετικά με τη διαδικασία.

Βουλγαρία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία (εκτός από λαχνούς και στιγμιαία παιχνίδια)

Τύπος παρόχου: Όλα τα προϊόντα είναι διαθέσιμα προς αδειοδότηση από ιδιώτες, εκτός από τη λοταρία που τα αποκλειστικά δικαιώματα διατηρεί το μονοπώλιο.

Υπάρχουσα κατάσταση: Η νομοθεσία περί τζόγου ψηφίστηκε τον Ιούλιο του 2012, όμως δεν παραχωρούνταν άδειες έως τα μέσα του 2013, καθώς απαιτούνταν ορισμένες αλλαγές. Κάθε εταιρία που εδρεύει σε χώρα της ΕΕ ή υπό ένταξη ή στην Ελβετία μπορεί να αιτηθεί για άδεια. Στη Βουλγαρία έχουν αδειοδοτηθεί οι Betfair, Pokerstars μερικές ακόμα γηγενείς εταιρείες.

Γαλλία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Οι ιδιωτικοί πάροχοι μπορούν να καταθέσουν αίτηση για να λάβουν άδεια σε αθλητικό στοίχημα, ιπποδρομίες και πόκερ, εκτός από τη λοταρία που τα αποκλειστικά δικαιώματα διατηρεί το μονοπώλιο.

Υπάρχουσα κατάσταση: Η Γαλλία είναι μία ρυθμισμένη αγορά με την έγκριση της ευρωπαϊκής επιτροπής. Στις 15 Μαΐου 2013 η Γαλλική βουλή εισηγήθηκε κάποιες αλλαγές στο υπάρχον νομοσχέδιο με σκοπό την προστασία των καταναλωτών. Το νέο σχέδιο περιλαμβάνει νέες κατηγορίες παιχνιδιών που καθορίζονται από την τύχη, όπως τα social games, τα οποία απαιτείται να ρυθμιστούν.

Γερμανία

Νόμιμα προϊόντα: Το Schleswig-Holstein, ένα μικρό κρατίδιο στη βόρεια Γερμανία έχει νομιμοποιήσει αθλητικό στοίχημα, ιπποδρομίες, καζίνο, πόκερ και Μπίνγκο. Τα υπόλοιπα 15 κρατίδια της Γερμανίας επιτρέπουν μόνο αθλητικό στοίχημα και ιπποδρομίες.

Τύπος παρόχου: Οι ιδιωτικοί πάροχοι δεν μπορούν να αιτούνται πλέον για άδειες στο Schleswig-Holstein, ενώ οι υπάρχουσες θα λήξουν στις 30 Ιουνίου 2019. Στα υπόλοιπα 15 κρατίδια παραχωρούνται άδειες για ιπποδρομίες, όμως η κατάσταση

σχετικά με τις 20 άδειες για αθλητικό στοίχημα δεν έχει ξεκαθαρίσει. **Υπάρχουσα κατάσταση:** Το ζήτημα της αδειοδότησης είναι ρευστό. Επίσης δεν είναι ξεκάθαρο εάν οι άδειες που παραχωρήθηκαν στο Schleswig-Holstein δίνουν το δικαίωμα στις εταιρίες να παρέχουν υπηρεσίες σε όλη τη χώρα, ενώ η επιτροπή που ορίστηκε αρμόδια για τις 20 αδειοδοτήσεις απέρριψε όλες τις αιτήσεις το Νοέμβριου του '13. Δεν υπάρχει σαφές χρονοδιάγραμμα για το πότε θα υλοποιηθεί η αδειοδότηση.

Δανία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Στοίχημα, πόκερ και καζίνο είναι διαθέσιμα σε ιδιώτες με την έκδοση αδειών, ενώ το μπίνγκο, οι ιπποδρομίες προκαθορισμένων αποδόσεων (απαγορεύεται το live στοίχημα και το ανταλλακτήριο) και η λοταρία ελέγχονται από το κρατικό μονοπώλιο.

Υπάρχουσα κατάσταση: Ο νόμος περί παιγνίων τέθηκε σε εφαρμογή το Ιανουάριο του 2012. Οι ISP providers μπλοκάρουν την είσοδο στους πολίτες που θέλουν να παίξουν σε μη αδειοδοτημένες εταιρίες, ενώ έχουν προβλεφθεί και ποινές για τους παρόχους που απευθύνονται σε Δανούς πολίτες χωρίς να έχουν την απαιτούμενη άδεια.

Εσθονία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Όλα τα προϊόντα είναι διαθέσιμα προς αδειοδότηση από ιδιώτες, εκτός από τη λοταρία που τα αποκλειστικά δικαιώματα διατηρεί το μονοπώλιο.

Υπάρχουσα κατάσταση: Μόνο 19 εταιρίες δραστηριοποιούνται στη χώρα. Υπάρχει μία blacklist με περίπου 800 ιστότοπους που ανανεώνεται συνεχώς από τις τοπικές αρχές, ενώ έχει εφαρμοστεί και φραγή στις μη αδειοδοτημένες σελίδες από τους παρόχους ίντερνετ.

Ην.Βασίλειο

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Όλα τα προϊόντα είναι διαθέσιμα προς αδειοδότηση από ιδιώτες,

εκτός από τη λοταρία που τα αποκλειστικά δικαιώματα διατηρεί το μονοπώλιο, η εταιρία Camelot.

Υπάρχουσα κατάσταση: Ξένοι πάροχοι μπορούν να συναλλάσσονται και να διαφημίζονται στους Βρετανούς πολίτες υπό την προϋπόθεση ότι έχουν αδειοδοτηθεί από τη Gambling Commission ή από κάποια αρχή της «white list» (Isle of Man, Alderney, Τασμανία, Αντίγκουα & Μπαρμπούντα). Το Μάιο του 2014 αναμένεται να λειτουργήσει ένα νέο μοντέλο εγχώριο μοντέλο αδειοδότησης, ενώ θα εφαρμοστεί και φορολόγηση 15% επί των μεικτών εσόδων.

Ιρλανδία

Νόμιμα προϊόντα: Δεν υπάρχει νόμος για τα τυχερά παιχνίδια στο διαδίκτυο και ως εκ τούτου η αγορά δεν έχει ρυθμιστεί, είναι δηλαδή grey market.

Τύπος παρόχου: -

Υπάρχουσα κατάσταση: Η Ιρλανδία είναι σε στάδιο ενημέρωσης της νομοθεσίας της η οποία θα ρυθμίζει την online αγορά και θα ορίζει τους οικονομικούς όρους της αδειοδότησης.

Ισπανία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Οι εταιρίες μπορούν να αιτηθούν για οποιονδήποτε τύπο άδειας εκτός από λοταρία.

Υπάρχουσα κατάσταση: Οι πρώτες άδειες εκδόθηκαν την 1η Ιουνίου 2012. Σύμφωνα με το νόμο, οι εταιρίες θα πρέπει να έχουν μία γενική άδεια για το διαδίκτυο και επιπλέον άδειες για κάθε προϊόν που προσφέρουν, οι οποίες εκδίδονται από την εθνική επιτροπή τζόγου. Η επιτροπή λαμβάνει μέτρα ενάντια στους μη αδειοδοτημένους παρόχους και έχουν ήδη επιβληθεί κάποια πρόστιμα.

Ιταλία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Όλα τα προϊόντα είναι διαθέσιμα προς αδειοδότηση σε ιδιωτικούς παρόχους, εκτός από τη λοταρία που τα αποκλειστικά δικαιώματα διατηρεί το μονοπώλιο. Παρόλα αυτά δεν παραχωρούνται προς το παρόν νέες άδειες στην Ιταλία.

Υπάρχουσα κατάσταση: Η Ιταλία είναι μία πλήρως ρυθμισμένη αγορά. Το

περασμένο έτος επέκτεινε τον αριθμό των νόμιμων προϊόντων, ενώ πιθανολογείται ότι για τα στοιχήματα προκαθορισμένης απόδοσης (prematch) στο διαδίκτυο θα διαφοροποιηθεί ο φόρος από ποσοστό επί του τζίρου σε μεικτών εσόδων.

Κροατία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοιχήμα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Όλα τα προϊόντα είναι διαθέσιμα προς αδειοδότηση από ιδιώτες, εκτός από τη λοταρία που τα αποκλειστικά δικαιώματα διατηρεί το μονοπώλιο.

Υπάρχουσα κατάσταση: Μετά την ένταξη της Κροατίας στη ΕΕ τον Ιούλιο του 2013, έχουν ξεκινήσει διαδικασίες για την ανανέωση της υπάρχουσας νομοθεσίας, ώστε να αφαιρεθεί η απαίτηση για φυσική παρουσία στη χώρα των παρόχων που επιθυμούν να δραστηριοποιούνται διαδικτυακά.

Κύπρος

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοιχήμα, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Ο ΟΠΑΠ έχει το μονοπώλιο στη λοταρία και μόνο άδειες για αθλητικό στοιχήμα παραχωρούνται σε ιδιώτες.

Υπάρχουσα κατάσταση: Η Κύπρος ρύθμισε την διαδικτυακή αγορά τυχερών παιχνιδιών τον Ιούλιο του 2012. Η κυβέρνηση δημοσίευσε μία blacklist και προειδοποίησε τους τοπικούς παρόχους ίντερνετ ότι θα τους επιβληθούν πρόστιμα εάν δεν θα εφαρμόσουν τη φραγή για τις εταιρίες που λειτουργούν χωρίς άδεια. Είναι πιθανό η Κύπρος να προχωρήσει σε νομοθετικές αλλαγές μετά από παρέμβαση της Κομισιόν το Νοέμβριο του '13.

Λετονία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοιχήμα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Αν και η διαδικτυακή αγορά έχει ρυθμιστεί, μόνο 5 εταιρίες έχουν άδεια στην περιοχή. Η λοταρία ελέγχεται από το κρατικό μονοπώλιο, Latvijas Lotto.

Υπάρχουσα κατάσταση: Αναμενόταν ενημέρωση της υπάρχουσας νομοθεσίας τον Ιανουάριο του '12, όμως η κυβέρνηση έδωσε παράταση δύο φορές και η διαδικασία έχει κολλήσει. Το νέο σχέδιο νόμου περιορίζει την παροχή αδειών μόνο σε εταιρίες με έδρα τη Λετονία. Αυστηρότερα μέτρα συμπεριλαμβανομένων της φραγής μέσω

ISP και πιστωτικών ιδρυμάτων σε συνδυασμό με υψηλότερη φορολογία και πάγια τέλη αναμένεται να τεθούν σε εφαρμογή με τη νέα νομοθεσία.

Λιθουανία

Νόμιμα προϊόντα: Λοταρία

Τύπος παρόχου: Τοπικές ή εθνικές άδειες για λοταρίες παρέχονται σε εγχώριες εταιρίες.

Υπάρχουσα κατάσταση: Εκτός από τη λοταρία, ο νόμος δεν καθορίζει εάν οι εταιρίες μπορούν να προσφέρουν ή όχι άλλες μορφές τζόγου διαδικτυακά. Σύμφωνα με το νέο νόμο που είναι σε στάδιο σχεδιασμού, θα παραχωρούνται άδειες για online τυχερά παιχνίδια υπό την προϋπόθεση ότι οι κάτοχοι θα ιδρύσουν εταιρία που θα εδρεύει στη χώρα και θα κατέχουν και άδεια για επίγειες υπηρεσίες τηρώντας και τις σχετικές προϋποθέσεις (πχ πρέπει να λειτουργούν τουλάχιστον ένα επίγειο καζίνο, 10 αίθουσες με φρουτάκια ή 20 πρακτορεία στοιχήματος). Η Λιθουανία ήταν μεταξύ των χωρών στις οποίες η Commission έστειλε επίσημο έγγραφο ζητώντας περισσότερες πληροφορίες για το υπάρχον καθεστώς.

Λουξεμβούργο

Νόμιμα προϊόντα: Λοταρία

Τύπος παρόχου: Μονοπώλιο

Υπάρχουσα κατάσταση: Η γενική απαγόρευση του τζόγου στο Λουξεμβούργο αφορά όλες τις μορφές τζόγου στο διαδίκτυο.

Μάλτα

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοιχήμα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Όλα τα προϊόντα είναι διαθέσιμα προς αδειοδότηση σε ιδιώτες, εκτός από τη λοταρία.

Υπάρχουσα κατάσταση: Δεν αναμένονται αλλαγές σύντομα.

Νορβηγία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοιχήμα, Ιπποδρομίες, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Διαδικτυακή παρουσία έχουν μόνο τα δύο μονοπώλια, Norsk Tipping και Norsk Rikstoto.

Υπάρχουσα κατάσταση: Τα μονοπώλια σχεδιάζουν να επεκτείνουν τις υπηρεσίες τους, προσφέροντας ζωντανό στοίχημα, Μπίνγκο και καζίνο, σε μία προσπάθεια να προσελκύσουν τους παίκτες που παίζουν σε μη αδειοδοτημένες ιστοσελίδες.

Ολλανδία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Μονοπώλιο για όλα τα προϊόντα

Υπάρχουσα κατάσταση: Η πτώση της κυβέρνησης τον Απρίλιο του 2012 καθυστέρησε τα σχέδια για ρύθμιση του επίγειου τζόγου, όμως το Μάιο του 2013 δημοσιεύτηκε ο νέος νόμος για τα επίγεια τυχερά παιχνίδια. Ο νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να έχουν οι πάροχοι διαδικτυακή παρουσία, όπως να εδρεύουν σε χώρα της ευρωζώνης, να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα για την προστασία των παικτών, ενώ υπάρχει και διαβαθμισμένος τρόπος φορολόγησης. Υπήρξε μία περίοδος συζητήσεων έως τον Ιούνιο του 2013, όμως δεν έχει οριστεί ακόμα το πότε θα εφαρμοστεί ο νόμος.

Ουγγαρία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Μόνο το κρατικό μονοπώλιο Szerencsejatek Zrt. και ημεδαπές εταιρίες μπορούν να κάνουν αίτηση για αδειοδότηση.

Υπάρχουσα κατάσταση: Τον Ιανουάριο του 2013 η Ουγγρική κυβέρνηση ενημέρωσε το υπάρχον νομοσχέδιο περί τζόγου, περιορίζοντας την οργάνωση τυχερών παιχνιδιών σε κρατικές και ημεδαπές εταιρίες. Στις 26 Ιουνίου 2013 η Ουγγρική εθνοσυνέλευση ψήφισε το σχέδιο νόμου το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή 15 μέρες αργότερα. Παρόλα αυτά δεν υπάρχει κάποια εξέλιξη προς το παρόν στο θέμα των εγχώριων αδειοδοτήσεων, ενώ στις 2 Ιανουαρίου 2014 απαιτήθηκε από τους ISPs να μπλοκάρουν την είσοδο σε μη αδειοδοτημένες εταιρίες.

Ουκρανία

Νόμιμα προϊόντα: Κανένα

Τύπος παρόχου: -

Υπάρχουσα κατάσταση: Ο τζόγος είναι παράνομος στην Ουκρανία μετά την ψήφιση του νόμου το 2009, «απαγόρευση για τη βιομηχανία τυχερών παιχνιδιών να παρέχει

υπηρεσίες». Έκτοτε, έχουν γίνει πολλά σχέδια νόμου για τη ρύθμιση της αγοράς, όμως κανένα δεν έχει εφαρμοστεί στην πράξη, πέραν του νόμου σύμφωνα με τον οποίο η αστυνομία και οι εμπλεκόμενες αρχές έχουν δικαίωμα να εφαρμόσουν την απαγόρευση.

Πολωνία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες

Τύπος παρόχου: Παραχωρούνται άδειες μόνο σε ημεδαπές εταιρίες.

Υπάρχουσα κατάσταση: Η νέα νομοθεσία εφαρμόστηκε την 1η Ιανουαρίου 2012 και εκδόθηκαν μόλις τρεις άδειες, στις Fortuna, Milenium και STS. Η Πολωνία ήταν μεταξύ των χωρών από τις οποίες η Κομισιόν ζήτησε επιπλέον πληροφορίες το Νοέμβριο του '13.

Πορτογαλία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Μονοπώλιο για όλα τα προϊόντα.

Υπάρχουσα κατάσταση: Εκτιμάται ότι η Πορτογαλία σκοπεύει να απελευθερώσει την online αγορά τυχερών παιχνιδιών, αλλά δεν υπάρχει σαφές χρονοδιάγραμμα.

Ρουμανία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Μονοπώλιο

Υπάρχουσα κατάσταση: Παραχωρούνται άδειες μόνο για Ρουμάνικες εταιρίες υπό την υπάρχουσα νομοθεσία. Η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι σύντομα αναμένεται να καταθέσει το νέο σχέδιο νόμου στην ευρωπαϊκή επιτροπή, με το οποίο θα προσαρμόσει την εθνική νομοθεσία σύμφωνα με τις διατάξεις της ΕΕ. Οι αλλαγές αναμένονταν το πρώτο εξάμηνο του '14.

Σλοβακία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Στη χώρα υπάρχει μονοπώλιο, όμως λόγω «τρύπας» στη νομοθεσία αρκετές εταιρίες παρέχουν επίγειο και διαδικτυακό στοίχημα.

Υπάρχουσα κατάσταση: Δεν αναμένονται αλλαγές σύντομα.

Σλοβενία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Μόνο οι εταιρίες που διατηρούν επίγεια καζίνο ή λοταρίες μπορούν να παρέχουν και online υπηρεσίες. Στο επίγειο υπάρχει μονοπώλιο και ως εκ τούτου μόνο μία εταιρία δραστηριοποιείται διαδικτυακά.

Υπάρχουσα κατάσταση: Δεν προβλέπονται αλλαγές στο εγγύς μέλλον.

Σουηδία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Μόνο εταιρίες με κρατική σύσταση όπως οι εθνικές ιπποδρομίες και η κρατική λοταρία διατηρούν το δικαίωμα για αδειοδότηση. Δεν παραχωρούνται άδειες σε ιδιώτες.

Υπάρχουσα κατάσταση: Η Σουηδική κυβέρνηση προτίθεται να ενημερώσει την online νομοθεσία τυχερών παιχνιδιών όμως επιβεβαίωσε ότι δεν πρόκειται να προχωρήσει σε κάποια αλλαγή τα δύο επόμενα χρόνια. Το Νοέμβριο η Κομισιόν ζήτησε από τη Σουηδία να προχωρήσει στις απαραίτητες ενημερώσεις ώστε να συμβαδίζει η εθνική νομοθεσία με αυτή την ΕΕ περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

Τσεχία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Ο online τζόγος δεν είναι πλήρως ρυθμισμένος, όμως ένας περιορισμένος αριθμός αδειών είναι διαθέσιμος για Τσέχικες εταιρίες. Η λοταρία είναι μονοπώλιο.

Υπάρχουσα κατάσταση: Ένα σχέδιο νόμου αναμενόταν να αποσταλεί στην Κομισιόν τον Ιούνιο του 2013 ώστε να εναρμονιστεί η εθνική νομοθεσία με την ευρωπαϊκή, όμως η πτώση της κυβέρνησης διέκοψε τη διαδικασία. Μία νέα οδηγία από την Κομισιόν σχετικά με τη νομοθεσία περί τζόγου αναμένεται να αποσταλεί σύντομα στην Τσέχικη κυβέρνηση.

Φινλανδία

Νόμιμα προϊόντα: Αθλητικό στοίχημα, Ιπποδρομίες, Πόκερ, Καζίνο, Μπίνγκο, Λοταρία

Τύπος παρόχου: Όλα τα προϊόντα ελέγχονται από τα τρία μονοπώλια, Raha-automaatitdistys (RAY), Fintoto Oy και Veikkaus Oy.

Υπάρχουσα κατάσταση: Με απόφαση του ευρωπαϊκού δικαστηρίου οι τρεις μονοπωλιακοί πάροχοι λειτουργούν νόμιμα. Το Νοέμβρη του 2013 η Κομισιόν απέσυρε τις νομικές διαδικασίες κατά της Φινλανδίας. Μη αδειοδοτημένες εταιρίες απαγορεύεται να διαφημίζονται στη χώρα, ενώ υπάρχει και φραγή από τους παρόχους ίντερνετ.

3.2 Η ισχύουσα νομοθεσία για την Ελληνική αγορά τυχερών παιχνιδιών

Η νομοθεσία του διαδικτυακού στοιχήματος και καζίνο στην Ελλάδα άλλαξε το 2011(Ν.4002/2011) [ΦΕΚ Α-180](#) . Πλέον ο διαδικτυακός τζόγος ρυθμίζεται με βάση την νομοθετική ρύθμιση που εκδόθηκε τον Αύγουστο του 2011. Η ρύθμιση αυτή αφορά την έκδοση προσωρινών αδειών σε 24 παρόχους στοιχηματικών εταιριών.

Με βάση την υπουργική εγκύκλιο 1248/13.12.2011, οι νόμιμες στοιχηματικές εταιρίες έχουν ενταχθεί σε ένα προσωρινό καθεστώς. Αρμόδιοι για τον οικονομικό έλεγχο αυτών των 24 εταιριών στοιχήματος είναι το Υπουργείο Οικονομικών. Ο φόρος που καλούνται να αποδώσουν αποτελεί το 30% των μικτών εσόδων, σε αντίθεση με άλλα ευρωπαϊκά κράτη που ο μέσος όρος κυμαίνεται γύρω στο 20-25%.! Όσον αφορά στον έλεγχο για την εμπορική επικοινωνία στο online στοίχημα και την ορθή συμπεριφορά των εταιριών, αρμόδια είναι η Επιτροπή Ελέγχου και Εποπτείας Παιγνίων γνωστή ως ΕΕΕΠ.

3.3 Οι απαγορεύσεις και τα πρόστιμα για το online στοίχημα.

Αυστηρά είναι τα μέτρα, οι απαγορεύσεις και τα πρόστιμα που τελικώς αποφάσισε η ΕΕΕΠ όπως αυτά δημοσιεύθηκαν στο ΦΕΚ Β 2952/2012. Σύμφωνα με το Άρθρο 1 απαγορεύεται η διεξαγωγή οποιοδήποτε τυχερού παιχνιδιού στο διαδίκτυο από ιστοσελίδα που δεν κατέχει άδεια διενέργειας τέτοιων παιχνιδιών. Απαγορεύεται οι πάροχοι πρόσβασης διαδικτύου (ISPs) να επιτρέπουν την πρόσβαση σε παράνομες ιστοσελίδες (black list) τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου, καθώς και τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα να πραγματοποιούν συναλλαγές με τέτοιες ιστοσελίδες. Απαγορεύεται επίσης, οποιαδήποτε ενέργεια εμπορικής επικοινωνίας (διαφήμιση) των παρόχων που δεν διαθέτουν άδεια.

Τα πρόστιμα δε, είναι πολύ τσουχερά, αφού στην περίπτωση που κάποιος μη αδειοδοτημένος πάροχος δεν συμμορφωθεί, το ημερήσιο πρόστιμο ανέρχεται σε

20.000€ το οποίο διπλασιάζεται μετά την 7^η ημέρα. Η πρόσκληση του κοινού να συμμετέχει στη διεξαγωγή τυχερών παιχνιδιών μέσω διαδικτύου χωρίς την προβλεπόμενη άδεια στα παίγνια αυτά, μέσω διαφημίσεων, με αναρτήσεις πρόσκλησης, προσφορά bonus και άλλες παρεμφερείς τεχνικές προσέλκυσης άλλους, αποτελεί επιβαρυντική περίπτωση, η οποία επιφέρει επιπλέον πρόστιμο, ανά ημέρα, έως 10.000€. Η συμμετοχή ανηλίκου σε τυχερό παίγνιο επιφέρει πρόστιμο 100.000€ ανά παικτική συνεδρία!

Πρόστιμα προβλέπονται και για τις ιστοσελίδες που διαφημίζουν τις παραπάνω ιστοσελίδες, τους ISPs ακόμα και για τους ίδιους τους παίκτες.

3.4 Φορολογία τυχερών παιχνιδιών

Για τους παίκτες:

Με βάση το νόμο 4141/2013 όπως αυτός δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α' 81 πλέον επιβάλλεται φορολογία κλιμακωτά ανά στήλη παιχνιδιού, στα κέρδη των παικτών στο online στοίχημα, αλλά και στα παιχνίδια της ΟΠΑΠ.

Οι κλίμακες φορολόγησης είναι οι εξής:

- Καθαρό κέρδος στήλης έως 100 ευρώ: αφορολόγητο
- Καθαρό κέρδος στήλης από 100,01 έως 500 ευρώ: φόρος 15% (επί του ποσού που υπερβαίνει τα 100 ευρώ αφορολόγητου καθαρού κέρδους)
- Καθαρό κέρδος στήλης από 500,01 ευρώ και πάνω: φόρος 20% (επί του ποσού που υπερβαίνει τα 500 ευρώ καθαρού κέρδους)

Για το νόμιμο επίγειο δίκτυο της ΟΠΑΠ:

Η ΟΠΑΠ μετά την πλήρη ιδιωτικοποίησή της αποδίδει φόρο στο δημόσιο 30% επί του μεικτού της τζίρου αφού αφαιρεθούν τα κέρδη προς τους παίκτες

Για τις διαδικτυακές εταιρείες (σχέδιο):

Το σχέδιο της κυβέρνησης προβλέπει πως κάθε μία από τις εταιρείες που θα λάβει πενταετή άδεια για διεξαγωγή τυχερών παιχνιδιών μέσω Διαδικτύου θα πληρώνει φόρο τουλάχιστον ένα εκατομμύριο ευρώ ετησίως, ανεξάρτητα από το ύψος των συναλλαγών. Μάλιστα ο φόρος θα πληρώνεται στην αρχή κάθε χρόνου. Το νομοσχέδιο προβλέπει την παροχή 15-50 αδειών και φόρο 6% επί του τζίρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Τυχερά παιχνίδια στην Ελλάδα

4.1 Οι φορείς διεξαγωγής τυχερών παιχνιδιών

Στην Ελλάδα επιτρέπεται να παίζεις τυχερά παιχνίδια με κάποιους από τους παρακάτω τρεις τρόπους:

- Στα εννέα (9) επίγεια Καζίνο
- Στα πρακτορεία της ΟΠΑΠ αλλά και στην διαδικτυακή πλέον ιστοσελίδα της εταιρείας
- Μέσω της ανώνυμης εταιρείας ΟΔΙΕ (μέλος του ομίλου ΟΠΑΠ)
- Στις εικοσιτέσσερις (24) διαδικτυακές εταιρείες που έχουν υπαχθεί πλέον στη μεταβατική διάταξη του νόμου 4002/2001 (Α 180) για τα τυχερά παιχνίδια

4.2 Η σημασία του κλάδου για την οικονομία

Παρόλη την πενταετούς διάρκειας οικονομική ύφεση στον τομέα παιχνιδιών, η Ελλάδα παραμένει μία από τις μεγαλύτερες αγορές τυχερών παιχνιδιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 2013, τα ακαθάριστα έσοδα τυχερών παιχνιδιών («GGR», έσοδα μείον τα κέρδη νικητών) εκτιμήθηκε σε € 1.700.000.000, ποσό το οποίο καθιστά την Ελλάδα ένατη μεγαλύτερη αγορά τυχερών παιχνιδιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της H2 Gambling Capital για την Ελλάδα το 2013, αναθεωρημένα με βάση τα πραγματικά στοιχεία της ΟΠΑΠ Α.Ε., **η ΟΠΑΠ κατέχει μερίδιο καθαρού εσόδου 68,9%**, κυρίως λόγω της επιτυχίας των παιχνιδιών ΚΙΝΟ και ΣΤΟΙΧΗΜΑ. Επιπλέον, το 6% του μεριδίου καθαρού εσόδου αποτελείται από τα κρατικά λαχεία που το Δεκέμβριο του 2012 παραχωρήθηκαν με 12η διάρκεια σε μια κοινοπραξία εταιρών, με επικεφαλής τον Όμιλο ΟΠΑΠ.

Όπως αναφέρεται σε άρθρο της εφημερίδας «Το Βήμα» (δημοσίευση 04/01/2015) με τίτλο «*Οι Έλληνες από τους πιο τζογαδόρους στην Ευρώπη*», η Ελλάδα είναι η έκτη (6^η) μεγαλύτερη αγορά τυχερών παιχνιδιών στην Ευρώπη των 28 χωρών με στοιχεία του 2013, γεγονός που πιστοποιεί την έφεση των συμπολιτών μας στον τζόγο. Δεν είναι τυχαίο ότι το μερίδιο των μηνιαίων δαπανών των Ελλήνων σε τυχερά παίγνια αναλογεί στο 32% των δαπανών για αναψυχή και πολιτισμό. Το μέγεθος αυτό

μάλιστα δεν φαίνεται να αλλάζει στις ομάδες πληθυσμού με μεγαλύτερα ποσά μηνιαίων δαπανών.

Στη μηνιαία δαπάνη περιλαμβάνονται όλες οι κατηγορίες τυχερών παιγνίων: Προ-Πο, ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ, Τζόκερ, στοίχημα, ξυστό, λαχεία, χαρτοπαίγνια, καζίνα, μηχανήματα τυχερών παιχνιδιών κ.τ.λ.

Σύμφωνα με την κλαδική μελέτη της εταιρείας Στόχασις για τα «Τυχερά Παίγνια», το διάστημα 2004-2008 η ρυθμιζόμενη αγορά τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα, βάσει GGR, ακολούθησε σταθερά ανοδική πορεία με Μέσο Ετήσιο Ρυθμό Μεταβολής (MEPM) 8,7%.

Αντιθέτως, το διάστημα 2009-2013 η αγορά μειώνεται σταδιακά με MEPM -11,5%, φθάνοντας τα 1,55 δις. το 2013, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην οικονομική κρίση στη χώρα που ξεκίνησε το 2010.

Αναλυτικότερα, κατά την πενταετία 2009-2013, η ρυθμιζόμενη αγορά τυχερών παιγνίων σε όρους «κύκλου εργασιών τυχερών παιγνίων (δηλ. το συνολικό χρηματικό ποσό που παίζουν οι παίκτες στα τυχερά παιχνίδια), υπέστη σημαντικές μειώσεις, της τάξης του 37,1% ,όπως αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΓΝΙΩΝ 2009-2013					
TGT –(Total Gambling Turnover)					
ΠΑΡΟΧΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΓΝΙΩΝ	Ποσά σε χιλ. €				
	2009	2010	2011	2012	2013
ΟΠΑΠ Α.Ε.	5.222.199	4.937.530	4.172.459	3.775.251	3.504.294
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΖΙΝΟ	2.839.588	2.587.937	2.239.463	1.890.156	1.687.605
ΚΡΑΤΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ	417.601	347.638	299.894	263.880	238.226
ΟΔΙΕ Α.Ε.	260.095	193.433	123.462	84.388	65.022
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΥ	8.739.483	8.064.538	6.835.278	6.013.675	5.495.147

ΕΡΓΑΣΙΩΝ					
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	- ⁶	384	3.379	8.153	- ⁷

Πηγή: ΕΕΕΠ « Έκθεση πεπραγμένων έτους 2013»

Τη μεγαλύτερη μείωση παρουσίασε το υποδρομιακό στοίχημα, με μέσο ετήσιο ρυθμό μείωσης 25,8% βάσει GGR, και ακολουθούν τα καζίνα, με μέσο ετήσιο ρυθμό μείωσης 16,9%.

Το ίδιο διάστημα το ΑΕΠ της χώρας παρουσιάζει μείωση με ΜΕΡΜ 6%, ενώ η ανεργία αυξήθηκε με ΜΕΡΜ 30%.

Εν τούτοις η Ελλάδα βρίσκεται πάνω από τον μέσο όρο στον κλάδο τυχερών παιγνίων μεταξύ των χωρών-μελών της ΕΕ (δαπάνη ως ποσοστό ΑΕΠ, ως ποσοστό δαπάνης σε ψυχαγωγία) και το 2013 κατατάσσεται 6η μεγαλύτερη στην αγορά τυχερών παιγνίων στην ΕΕ.

Σε αυτό συντελεί το υψηλό ποσοστό τακτικής χρήσης του Διαδικτύου από το σπίτι στις ηλικίες 24-45 ετών (70%-81,4%) που είναι στο αναπτυξιακό στόχαστρο του κλάδου.

Στην εγχώρια αγορά τυχερών παιγνίων τα τελευταία χρόνια δεσπόζουσα θέση έχει η ΟΠΑΠ ΑΕ με μερίδιο μεγαλύτερο του 60%, θέση η οποία ενισχύθηκε την τελευταία διετία (64%) ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης και της αβεβαιότητας γύρω από τις ιδιωτικοποιήσεις των υπόλοιπων κρατικών φορέων τυχερών παιγνίων, καθώς επίσης της καθυστέρησης στην ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου για τη ρύθμιση του gaming εξ αποστάσεως και μέσω Διαδικτύου.

⁶ Το 2009 δεν υποβλήθηκαν φορολογικές δηλώσεις από τις εταιρείες παροχής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου.

⁷ Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

4.3 Η ΟΠΑΠ

Ο Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου (ΟΠΑΠ) ιδρύθηκε το 1958, ως δημόσιος οργανισμός. Το 1999 μετατράπηκε σε ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία ΟΠΑΠ Α.Ε., της οποίας οι μετοχές εισήχθησαν προς διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο Αθηνών, το 2000. Σύμφωνα με την ICAP, το 2008 η ΟΠΑΠ ΑΕ. ήταν η πιο κερδοφόρα εταιρεία στην Ελλάδα. Μέχρι τον Οκτώβριο του 2013, πραγματοποιήθηκε η ιδιωτικοποίηση της ΟΠΑΠ Α.Ε. με τη μεταβίβαση του 33% του μετοχικού της κεφαλαίου που ανήκε στο Ελληνικό Δημόσιο.

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. είναι η **κορυφαία εταιρία** στην ελληνική αγορά παιγνίων και έχει το αποκλειστικό δικαίωμα εκμετάλλευσης μια σειράς τυχερών παιγνίων και του στοιχήματος προκαθορισμένης και μη απόδοσης, τις υπηρεσίες, επί των οποίων παρέχει μέσω 4.739 πρακτορειών (πηγή: ιστοσελίδα της ΟΠΑΠ), **του μεγαλύτερου εμπορικού δικτύου στην Ελλάδα**. Για πολλά χρόνια αποτέλεσε το δημόσιο μονοπώλιο τυχερών παιχνιδιών. Μετά την μερική ιδιωτικοποίησή της, η άδεια παραχώρησης των αποκλειστικών δικαιωμάτων εκμετάλλευσης των παιγνίων, δόθηκε, βάσει των διατάξεων του άρθρου 27 του Ν.2843/2000 το έτος 2000, μέσω σύμβασης διάρκειας 20 ετών, η οποία επεκτάθηκε, τον Αύγουστο του 2011 μέχρι το έτος 2030, για όλα τα παίγνια, **πλην του στοιχήματος μέσω διαδικτύου**.

Με τις διατάξεις και υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 39 του Ν.4002/2011 όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, χορηγήθηκε στην εταιρεία άδεια για την εγκατάσταση και εκμετάλλευση 35.000 παιγνιομηχανημάτων (VLT'S) για τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων με επίγειο τρόπο (μέσω καταστημάτων). Σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, τα 16.500 παιγνιομηχανήματα θα εγκαταστήσει και λειτουργήσει η ΟΠΑΠ Α.Ε. ενώ τα υπόλοιπα 18.500 θα εκμεταλλευτεί μέσω παραχωρησιούχων που θα προκύψουν ύστερα από διεθνή πλειοδοτικό διαγωνισμό τον οποίο και θα διενεργήσει (πηγή: ΕΕΕΠ).

31 Δεκεμβρίου 2013	Ελλάδα	Κύπρος	Διεταιρικές Συναλλαγές	Σύνολο
(ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Κύκλος Εργασιών	3.504.294	206.765	-	3.711.059
Μικτά Κέρδη	325.194	14.935	6.221	346.350
Σύνολο Ενεργητικού	1.654.036	158.424	(211.131)	1.601.329

31 Δεκεμβρίου 2012	Ελλάδα	Κύπρος	Διεταιρικές Συναλλαγές	Σύνολο
(ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Κύκλος Εργασιών	3.775.251	196.377	-	3.971.628
Μικτά Κέρδη	752.323	14.923	5.768	773.014
Σύνολο Ενεργητικού	1.784.256	40.688	(94.165)	1.730.779

Πηγή: «Ετήσιος απολογισμός ΟΠΑΠ 2013»

4.4 Το μονοπώλιο του ΟΠΑΠ και η «νομιμότητά του»

Η κατηγορία των τυχερών παιγνίων είναι μία από τις ελάχιστες εξαιρέσεις όπου η Ε.Ε. δίνει στον κατά τόπο νομοθέτη μιας χώρας-μέλους τη δυνατότητα να επιβάλλει περιορισμούς στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στο εσωτερικό της. Ο λόγος παροχής αυτής της δυνατότητας στα κράτη-μέλη, είναι για να τους επιτρέψει να επιβάλουν μονοπώλια όταν κρίνουν πως αυτός είναι ο βέλτιστος τρόπος για να επιτύχουν την προστασία των πολιτών από τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορούν να έχουν τα τυχερά παιχνίδια στη δημόσια υγεία, όπως ο εθισμός, η υπερβολική δαπάνη και η συμμετοχή ανηλίκων ή άλλων ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού.

Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (30-04-2014)⁸ όπου κρίνει την Αυστριακή νομοθεσία για τα τυχερά παιχνίδια αντίθετη στις αρχές της ελεύθερης αγοράς, αλλάζει το σκεπτικό για τα μονοπώλια αλλά και προβληματίζει. Η πρόσφατη ιδιωτικοποίηση του ΟΠΑΠ καθιστά εξαιρετικά δύσκολο για το Δημόσιο, να δικαιολογήσει το μονοπώλιο το οποίο έχει χορηγηθεί σε μία ιδιωτική εταιρεία και μάλιστα να επικαλεστεί ότι το μονοπώλιο είναι αποτελεσματικό για την προστασία των πολιτών.

Ειδικότερα με αφορμή την υπόθεση Pflieger, κρίθηκε ότι το κράτος μπορεί να επιβάλλει διάφορους περιορισμούς στην επαγγελματική δραστηριότητα στο χώρο των τυχερών παιχνιδιών, μόνο εφόσον έχουν σκοπό και αποδεδειγμένα προστατεύουν τους καταναλωτές, αποτρέπουν την απάτη και την παρότρυνση των πολιτών να σπαταλούν χρήματα σε τυχερά παιχνίδια.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε ότι το Αυστριακό Δημόσιο με τα όσα επικαλέστηκε για το μονοπώλιο δεν επεδίωκε αυτούς τους σκοπούς, ούτε αποδείχθηκε ότι είχε αυτά τα αποτελέσματα και ο πραγματικός δε σκοπός της επίδικης ρύθμισης δεν ήταν η καταπολέμηση της εγκληματικότητας και η προστασία των παικτών, αλλά απλώς η μεγιστοποίηση των εσόδων του Δημοσίου!

⁸<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=151521&pageIndex=0&doclang=EL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=52576>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Εμπορικό δίκτυο

5.1 Η σημασία του εμπορικού δικτύου και των σημείων πώλησης

Όπως για κάθε επιχείρηση, έτσι και για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών (έτσι και για τα σημεία πώλησης τυχερών παιχνιδιών), τα κανάλια διανομής των προϊόντων τους, αποτελούν βασικό στοιχείο υλοποίησης της στρατηγικής μάρκετινγκ. Σύμφωνα με τον Γούναρη (2012), οι πρώτες αποφάσεις που θα πάρει η επιχείρηση (στην περίπτωση μας η ΟΠΑΠ) σχεδιάζοντας το σύστημα διανομής των υπηρεσιών της, αφορούν τις υπηρεσίες που θα προσφέρει μέσα από το κανάλι διανομής, τους στόχους του συστήματος διανομής, την γεωγραφική έκταση της κάλυψης του δικτύου καθώς και την υποκίνηση των εμπλεκομένων (στην περίπτωση μας των πρακτόρων). Η απόφαση της επιχείρησης αναφορικά με την επιλογή της τοποθεσίας, point of sale (PoS), αποτελεί κρίσιμη απόφαση. Εξαιτίας της αϋλότητας των υπηρεσιών, η τοποθεσία αλλά και ο χώρος έχουν πολύ μεγάλη σημασία για τους πελάτες (στην περίπτωσή μας παίκτες), αφού αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της συνολικής εμπειρίας αλλά και της αξίας (ωφέλειας) που αποκομίζουν από την επιχείρηση και τις προσφερόμενες υπηρεσίες.

Η ΟΠΑΠ διαθέτει το μεγαλύτερο εμπορικό δίκτυο πωλήσεων στην Ελλάδα με 4.739 πρακτορεία κατανεμημένα σε όλη την επικράτεια.

Εικόνα: Πρότυπο πρακτορείο

Αναλυτικότερα η ΟΠΑΠ έχει κατανεμίσει τα πρακτορεία της ως εξής:

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΣΗΜΕΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ	1.902
ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ & ΗΠΕΙΡΟΥ	758
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ & ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	880
ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ	408
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΕΥΒΟΙΑΣ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ & ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	791
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΩΝ	4.739

Πηγή: ιστοσελίδα της ΟΠΑΠ

Οι παράμετροι που λαμβάνει υπόψη η Δ/ση Εμπορικού Δικτύου της ΟΠΑΠ προκειμένου να «στήσει» ένα νέο σημείο πώλησης είναι⁹:

- η δημογραφική και πληθυσμιακή σύνθεση της περιοχής,
- η αναλογία του αριθμού πρακτορείων της περιοχής προς τον αριθμό των κατοίκων,
- η εξυπηρέτηση των διαγωνιζομένων,
- η εμπορικότητα της περιοχής,
- η λειτουργικότητα και εμπορικότητα του σημείου πώλησης,
- η βιωσιμότητα των ήδη λειτουργούντων πρακτορείων στην περιοχή, ιδίως σε σχέση με τα λειτουργικά τους έξοδα,
- η απόσταση του νέου σημείου σε σχέση με τα υπάρχοντα πρακτορεία της περιοχής,
- τα επιχειρησιακά σχέδια της εταιρείας και οι στόχοι που θέτει για κάθε παίγνιο.

⁹ <http://www.opap.gr/documents/11503/449842/09-09-28symvasipraktorwn.pdf>

5.2 Επίγεια πρακτορεία VS on line εταιρειών

SWOT analysis

Τα δυνατά και αδύνατα σημεία των φυσικών σημείων πώλησης τυχερών παιγνίων & στοιχημάτων, οι αδυναμίες και οι ευκαιρίες:

Τα δυνατά και αδύνατα σημεία των διαδικτυακών εταιρειών διάθεσης στοιχημάτων, οι αδυναμίες και οι ευκαιρίες:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 Η έρευνα

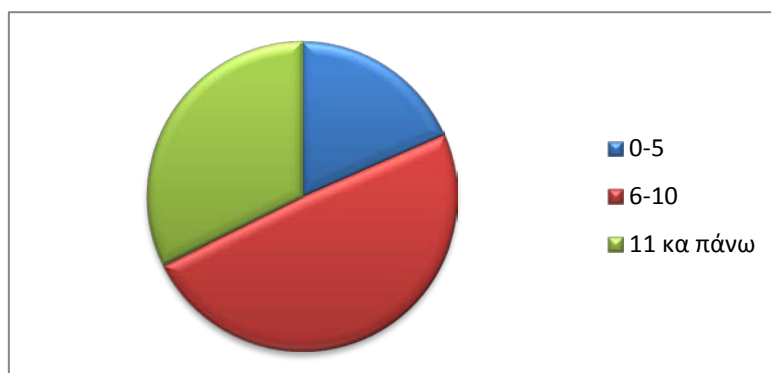
6.1 Ερευνητική μεθοδολογία

Στο παρόν κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να διερευνήσουμε κατά πόσο θα επηρεαστεί το επίγειο δίκτυο πωλήσεων της ΟΠΑΠ από την απελευθέρωση της αγοράς των τυχερών παιχνιδιών και εάν αυτό θα καταφέρει να διατηρήσει το κεκτημένο μερίδιο της αγοράς. Μέσω ερωτηματολογίου κλειστών και ανοιχτών ερωτήσεων ερωτήθηκαν συνολικά 65 Πράκτορες με προσωπική συνέντευξη, είτε με φυσική παρουσία είτε από τηλεφώνου. Θα προσπαθήσουμε να εξάγουμε συμπεράσματα μέσω της έρευνας αυτής, εξίσου σημαντικές είναι και οι απόψεις που συγκεντρώθηκαν από δύο συνεντεύξεις σημαντικών προσώπων.

6.2 Αποτελέσματα έρευνας

1. Ερώτηση : Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών ως πράκτορας;

Ερώτηση 1	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ			ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ		ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	0-5	6-10	11 κα πάνω	0-5	6-10	11 κα πάνω	
	12	32	21	12	32	21	18%
							49%
							32%

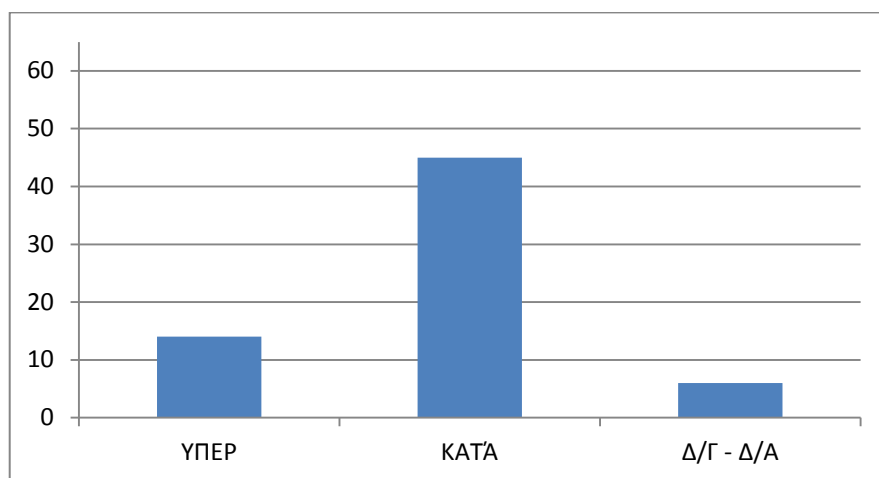

Γράφημα 1

Ανάλυση αποτελεσμάτων: Παρατηρούμε ότι το δείγμα μας αποτελείται από πράκτορες οι οποίοι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους είναι αρκετά χρόνια στην αγορά, οπότε και μπορούν ως επαγγελματίες να καταγράψουν το κλίμα που επικρατεί στον κλάδο τους, αλλά και εκτιμήσουν /αξιολογήσουν τις επερχόμενες αλλαγές.

2. Ερώτηση : *Είστε υπέρ ή κατά της απελευθέρωσης της αγοράς των τυχερών παιχνιδιών, δηλαδή της άρσης του μονοπωλίου και την δυνατότητα από άλλες εταιρείες να προσφέρουν πλέον υπηρεσίες στοιχηματισμού μέσω διαδικτύου;*

Ερώτηση 2	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ			ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ		ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΥΠΕΡ	ΚΑΤ'Α	Δ/Γ - Δ/Α	ΥΠΕΡ	ΚΑΤ'Α	Δ/Γ - Δ/Α	
	14	45	6	14	45	6	22%
							69%
							9%

Γράφημα 2

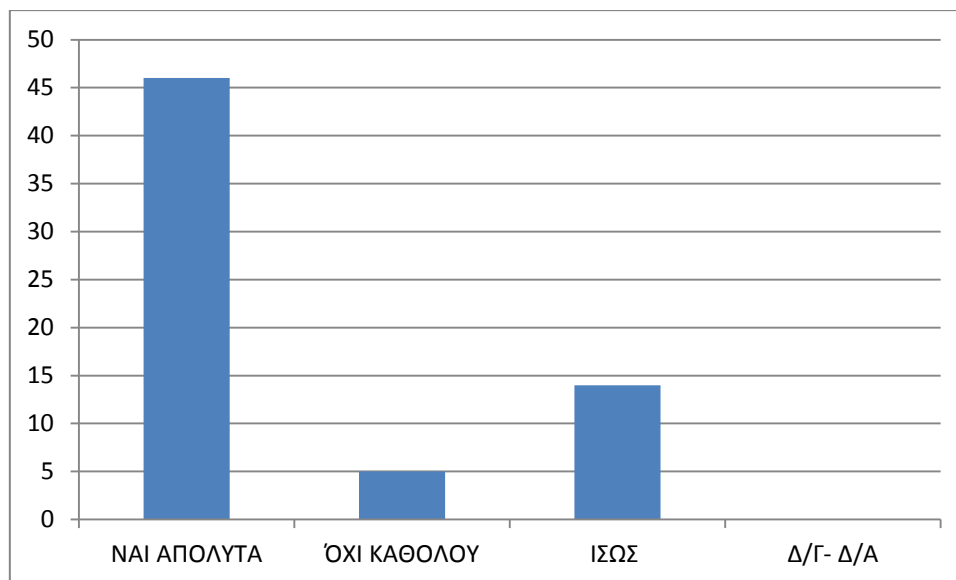
Ανάλυση αποτελεσμάτων: Παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων είναι κατά της απελευθέρωσης της αγοράς. Ποσοστό 69% δεν βλέπουν θετικά την απελευθέρωση, ενώ υπάρχει και ένα ποσοστό 22% που αποδέχονται τη διεύρυνση της αγοράς.

3. Ερώτηση : *Θεωρείτε ότι η online αγορά θα αναπτυχθεί σε βάρος του επίγειου δικτύου?*

Ερώτηση 3	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ			
	ΝΑΙ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΌΧΙ ΚΑΘΟΛΟΥ	ΙΣΩΣ	Δ/Γ - Δ/Α
	46	5	14	0

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ ΑΠΟΛΥΤΑ	46	71%

ΌΧΙ ΚΑΘΟΛΟΥ	5	65	8%
ΙΣΩΣ	14	65	22%
Δ/Γ - Δ/Α	0	65	0%

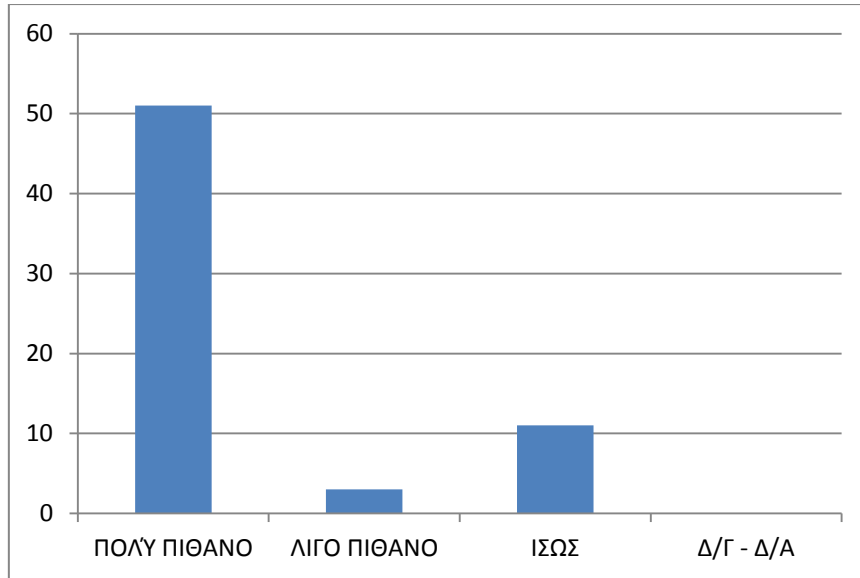
Γράφημα 3

Ανάλυση αποτελεσμάτων: Παρατηρούμε ότι αρκετά μεγάλο ποσοστό (71%) των πρακτόρων, φοβούνται ότι η on line αγορά τελικώς θα αναπτυχθεί σε βάρος τους. Λίγοι είναι αυτοί (22%) που προβληματίζονται, ενώ μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό (8%) πιστεύει ότι πρόκειται για τελειώς διαφορετική αγορά.

4. Ερώτηση : *Πόσο πιθανό θεωρείτε το ενδεχόμενο μείωσης του κύκλου εργασιών σας, εξαιτίας της προτίμησης των παικτών να στραφούν στο διαδικτυακό στοιχηματισμό;*

Ερώτηση 4	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ			
	ΠΟΛΥ ΠΙΘΑΝΟ	ΛΙΓΟ ΠΙΘΑΝΟ	ΙΣΩΣ	Δ/Γ - Δ/Α
	51	3	11	0

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ		ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΠΟΛΥ ΠΙΘΑΝΟ	51	65	78%
ΛΙΓΟ ΠΙΘΑΝΟ	3	65	5%
ΙΣΩΣ	11	65	17%
Δ/Γ - Δ/Α	0	65	0%

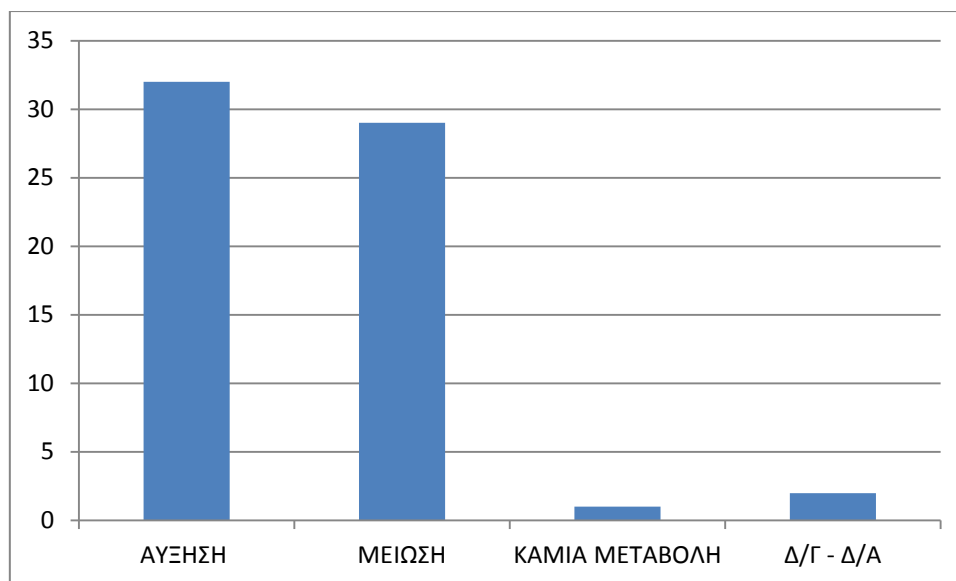
Γράφημα 4

Ανάλυση αποτελεσμάτων: Η συντριπτική πλειοψηφία, ποσοστό 78% ,θεωρεί πολύ πιθανό το ενδεχόμενο να μειωθεί ο τζίρος τους εξαιτίας των διαδικτυακών εταιρειών που πλέον προσφέρουν στοιχηματικές υπηρεσίες.

5.Ερώτηση : *Τι εκτιμάτε για τον τζίρο του πρακτορείου σας τα επόμενα έτη;*

Ερώτηση 5	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ			
	ΑΥΞΗΣΗ	ΜΕΙΩΣΗ	ΚΑΜΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Δ/Γ - Δ/Α
	32	29	1	2

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ		ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΥΞΗΣΗ	32	65	49%
ΜΕΙΩΣΗ	29	65	45%
ΚΑΜΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	1	65	2%
Δ/Γ - Δ/Α	2	65	3%

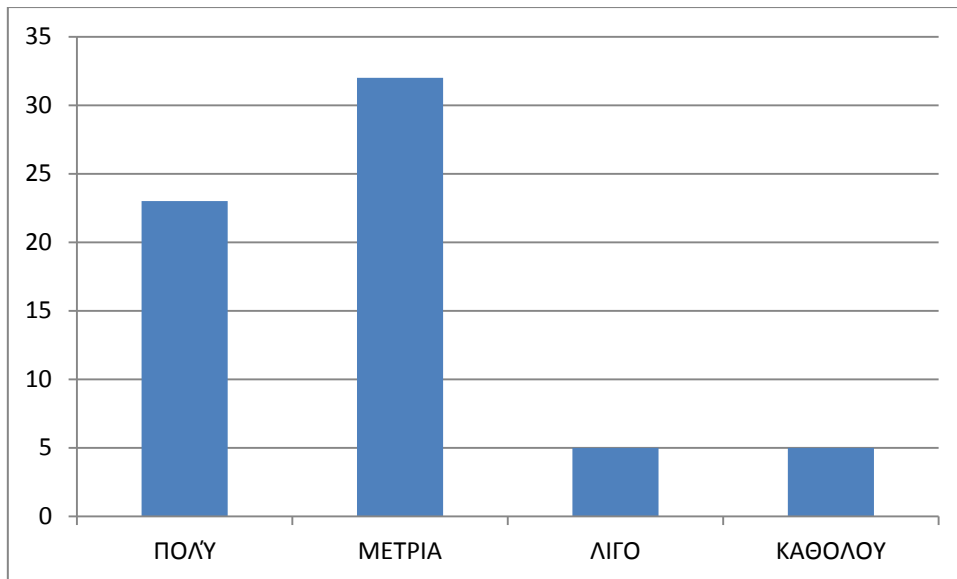
Γράφημα 5

Ανάλυση αποτελεσμάτων: Παρατηρούμε ότι σχεδόν οι μισοί πράκτορες βλέπουν το ποτήρι «μισογεμάτο» και οι υπόλοιποι μισοί «μισοάδειο»! Ποσοστό 49% εκτιμούν ότι ο τζίρος τους θα αυξηθεί, ενώ την ίδια στιγμή ποσοστό 45% θεωρεί ότι θα μειωθεί! Γεγονός που μαρτυρά πόσο αβέβαιο είναι το μέλλον όχι μόνο εξαιτίας του ανοίγματος της αγοράς παιγνίων αλλά και εξαιτίας της γενικότερης οικονομικής ύφεσης όπου έχει περιέλθει η χώρα μας.

6.Ερώτηση : Πόσο αισιόδοξος είστε για το μέλλον της επιχείρησής σας (πρακτορείο σας);

Ερώτηση 6	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ			
	ΠΟΛΥ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ
	23	32	5	5

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ		ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΠΟΛΥ	23	65	35%
ΜΕΤΡΙΑ	32	65	49%
ΛΙΓΟ	5	65	8%
ΚΑΘΟΛΟΥ	5	65	8%

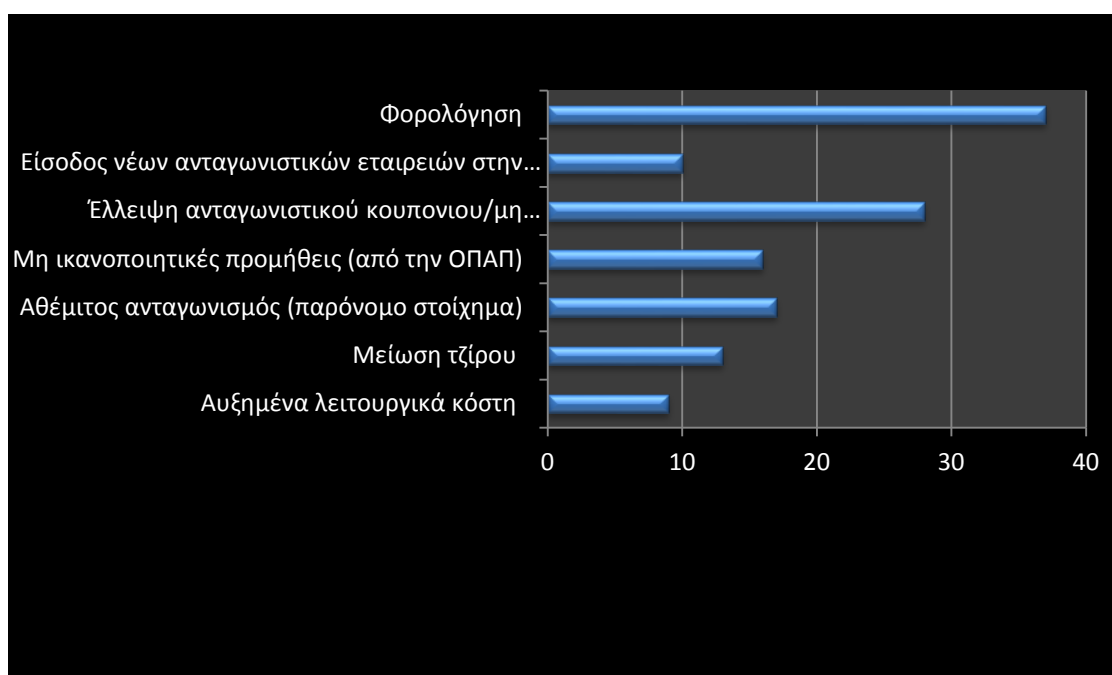
Γράφημα 6

Ανάλυση αποτελεσμάτων: Το 49% των πρακτόρων δεν είναι ιδιαίτερα αισιόδοξο για το μέλλον της επιχείρησής τους, ένα ποσοστό όμως 35% είναι αισιόδοξο. Ποσοστό 16% δε, φαντάζεται το μέλλον δυσοίωνα!

7. Ερώτηση : Ποιο είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζετε ως πράκτορας επίγειου σημείου πώλησης; Επιλέξτε 2 απαντήσεις.

Ερώτηση 7	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ						
	1	2	3	4	5	6	7
	Αυξημένα λειτουργικά κόστη	Μείωση τζίρου	Αθέμιτος ανταγωνισμός (παρόνομο στοιχείο)	Μη ικανοποιητικές προμήθειες (από την ΟΠΑΠ)	Έλλειψη ανταγωνιστικού κουπονιού/μη ανανέωση υφιστάμενων παιχνιδιών	Είσοδος νέων ανταγωνιστικών εταιρειών στην αγορά	Φορολόγηση
1			X	X			
2			X				X
3			X			X	
4					X		X
5	X	X					
6	X						X
7				X			X
8			X				X
9				X			X
10					X		X
11			X				X
12					X		X
13				X		X	
14						X	X
15					X		X
16		X		X			
17				X	X		
18					X		X
19	X						X
20		X	X				
21		X	X				
22					X		X
23			X				X
24				X			X
25	X	X					
26					X		X
27					X		X
28		X				X	
29		X					X
30		X			X		
31	X						X
32	X	X					
33					X		X
34					X		X
35					X	X	
36		X					X
37					X	X	
38			X				X
39			X	X			
40			X			X	
41				X	X		
42	X	X					
43	X						X
44		X					X
45			X		X		
46			X		X		
47						X	X
48				X	X		
49			X		X		
50					X		X
51		X			X		
52					X		X
53				X			X
54			X			X	
55				X			X
56				X	X		
57					X		X
58				X			X
59	X						X
60			X	X			
61			X	X			
62					X		X
63					X	X	
64					X		X
65					X		X
130	9	13	17	16	28	10	37

Α π α ν τ ή σ ε ι ς	Αυξημένα λειτουργικά κόστη	Μείωση τζίρου	Αθέμιτος ανταγωνισμός (παρόνομο στοίχημα)	Μη ικανοποιητικές προμήθειες (από την ΟΠΑΠ)	Έλλειψη ανταγωνιστικού κουπονιού/μη ανανέωση υφιστάμενων παιχνιδιών	Είσοδος νέων ανταγωνιστικών εταιρειών στην αγορά	Φορολόγηση
Πλήθος απαντήσεων	9	13	17	16	28	10	37
Ποσοστό	14%	20%	26%	25%	43%	15%	57%

Γράφημα 7

Ανάλυση αποτελεσμάτων: Παρατηρούμε ότι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πράκτορες του επίγειου δικτύου, είναι η αυξημένη φορολόγηση και η έλλειψη ανταγωνιστικού κουπονιού / μη ανανέωση των υφιστάμενων παιχνιδιών.

Τα έσοδα των πρακτόρων φορολογούνται βάσει των βεβαιώσεων που τους δίνει η ΟΠΑΠ στο τέλος της χρονιάς (γεγονός που σημαίνει δεν μπορούν να «κρύψουν» ούτε ένα ευρώ). Οι πράκτορες παραπονιούνται ότι το σύστημα φορολόγησής τους δεν είναι δίκαιο, αφού φορολογούνται ακόμη και οι επισφαλείς από παίκτες απαιτήσεις τους, καθώς και τα «απούλητα» δελτία. Σημειώνεται ότι οι διαδικτυακές εταιρείες που προσφέρουν στοίχημα στην χώρα μας έχοντας αλλοδαπή έδρα, γλιτώνουν της εφορίας!

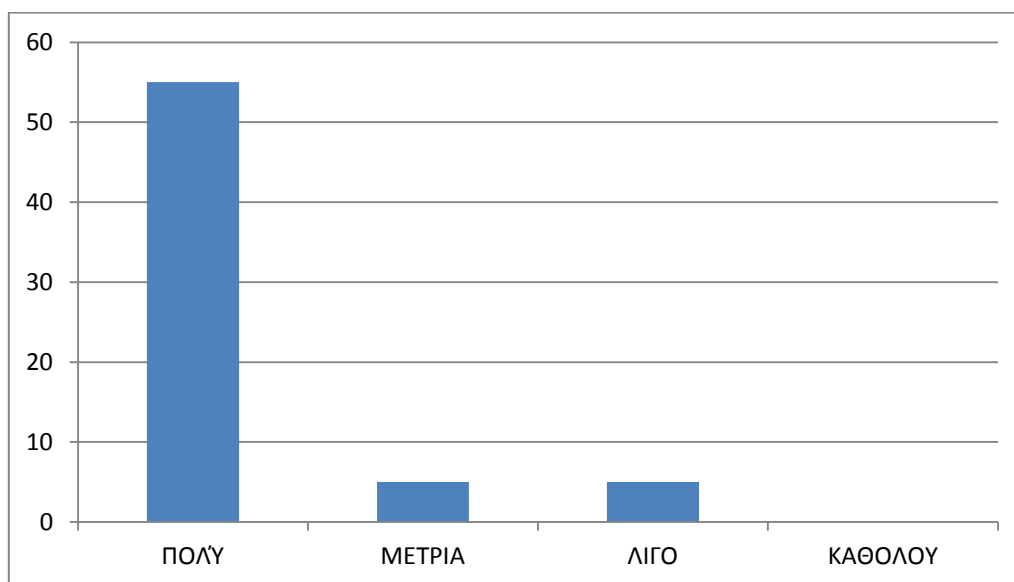
Ο αθέμιτος ανταγωνισμός από το παράνομο στοίχημα σε συνδυασμό με τις μη ικανοποιητικές προμήθειες¹⁰ από την ΟΠΑΠ, δημιουργούν στους πράκτορες συνθήκες μη ανταγωνιστικές!

Η μείωση του τζίρου αποτελεί πρόβλημα σε κάποιους καθώς και το κόστος των λειτουργικών εξόδων.

8.Ερώτηση: *Πόσο θεωρείτε ότι ο παράνομος στοιχηματισμός μέσω μη αδειοδοτημένων εταιρειών στη χώρα μας συμβάλει στην απώλεια εσόδων σας;*

Ερώτηση 8	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ			
	ΠΟΛΥ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ
	55	5	5	0

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ		ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΠΟΛΥ	55	65	85%
ΜΕΤΡΙΑ	5	65	8%
ΛΙΓΟ	5	65	8%
ΚΑΘΟΛΟΥ	0	65	0%

Γράφημα 8

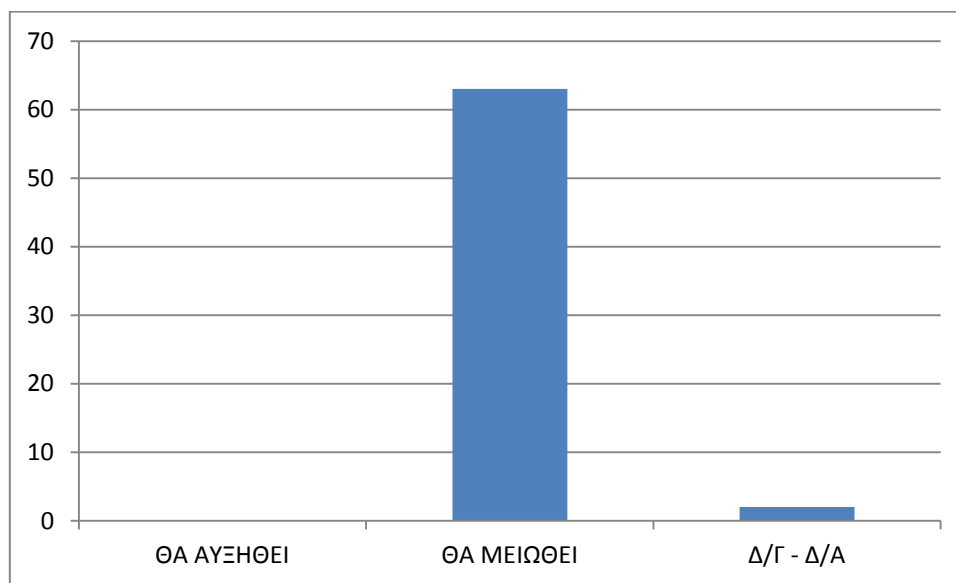
¹⁰ Η προμήθεια των πρακτόρων κυμαίνεται σε ποσοστά από 8% έως 12% αναλόγως το παιχνίδι υπολογισμένο επί της αξίας του δελτίου, δηλαδή επί του συνολικού τζίρου τους.

Ανάλυση αποτελεσμάτων: Είναι ξεκάθαρη η άποψη των πρακτόρων οι οποίοι σε ποσοστό 85% (!) θεωρούν ότι ο παράνομος τζόγος αποτελεί πλήγμα στην οικονομία της χώρας με αντίκτυπο τη μείωση των εσόδων τους.

9. Ερώτηση : *Σήμερα το επίγειο δίκτυο πωλήσεων των πρακτόρων της ΟΠΑΠ αριθμεί περίπου 4.700 πρακτορεία. Πιστεύετε ότι στο μέλλον θα αυξηθεί ή θα μειωθεί αυτός ο αριθμός των σημείων πώλησης; Αιτιολογήστε.*

Ερώτηση 9	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ		
	ΘΑ ΑΥΞΗΘΕΙ	ΘΑ ΜΕΙΩΘΕΙ	Δ/Γ - Δ/Α
	0	63	2

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ		ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΘΑ ΑΥΞΗΘΕΙ	0	65	0%
ΘΑ ΜΕΙΩΘΕΙ	63	65	97%
Δ/Γ - Δ/Α	2	65	3%

Γράφημα 9

Ανάλυση αποτελεσμάτων: Σχεδόν το σύνολο των πρακτόρων (ποσοστό 97%), έχουν την βεβαιότητα ότι τα πρακτορεία ως σημεία πώλησης θα μειωθούν. Οι σπουδαιότεροι λόγοι όπως τους κατέγραψαν συνοψίζονται παρακάτω:

- λόγω της υφιστάμενης μορφής των πρακτορείων (πεπαλαιωμένα)

- λόγω υπεράριθμων πρακτορειών
- λόγω μη νοοτροπίας των πρακτόρων (μη επαγγελματίες, μη πρόθεση εκσυγχρονισμού)
- λόγω των αυξημένων λειτουργικών εξόδων
- λόγω της οικονομικής κρίσης
- λόγω αύξησης του ανταγωνισμού/ αθέμιτου ανταγωνισμού
- λόγω αυστηρότερων κριτηρίων από την ΟΠΑΠ

10. Ερώτηση : Ποια νομίζετε ότι είναι τα μέτρα που θα πρέπει να λάβει η Ελληνική Κυβέρνηση προκειμένου να διασφαλίσει τον επαρκή έλεγχο της αγοράς και τον δίκαιο ανταγωνισμό;

Ανάλυση αποτελεσμάτων: Οι απόψεις των πρακτόρων όπως τις κατέγραψαν συνοψίζονται παρακάτω:

- αυστηρά κριτήρια αδειοδότησης διαδικτυακών εταιρειών
- μείωση φορολογίας των πρακτόρων και μείωση φορολογίας των παικτών
- ίση φορολόγηση επίγειων πρακτορειών και διαδικτυακών
- ενδελεχής έρευνα για πάταξη των παράνομων εταιρειών
- απελευθέρωση της αγοράς και αυστηρός έλεγχος από την ΕΕΕΠ
- αυστηρή παρακολούθηση του διαδικτυακού στοιχηματισμού
- αυστηρή τήρηση κανόνων/προτύπων λειτουργίας των επίγειων πρακτορειών της ΟΠΑΠ
- δεν υπάρχουν κατάλληλοι μηχανισμοί

6.3 Συνεντεύξεις

Προκειμένου να έχω την άποψη των «ειδικών» , σχετικά με την διαμόρφωση του τοπίου της αγοράς παιχνιδιών, πήρα συνεντεύξεις από τις δύο θεωρητικά «αντίθετες» πλευρές.

Ο κ. Κυρ. Τοπτσίδης είναι ο πρόεδρος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Επαγγελματιών Πρακτόρων Πρόγνωσης (ΠΟΕΠΠΠ) και εκπροσωπεί το σύνολο των

πρακτόρων του νόμιμου επίγειου δικτύου της ΟΠΑΠ. Αγωνιστής και υπερασπιστής των δικαιωμάτων των πρακτόρων.

Ο κ. Ευαγγ. Γκεβέζος στέλεχος της ΟΠΑΠ είναι Διευθυντής Εμπορικού Δικτύου και έχει στην ευθύνη του το κομμάτι διαχείρισης των σημείων πώλησης του δικτύου. Έμπειρο στέλεχος, υπεύθυνος για την γεωγραφική και εμπορική ανάπτυξη των πρακτορείων.

Και στους δύο απευθύνθηκαν οι ίδιες ερωτήσεις. Ο καθένας απάντησε από τη σκοπιά του. Συγκριτικά, ο εκπρόσωπος των πρακτόρων ήταν πολύ επιφυλακτικός διαβλέποντας ότι θα αυξηθούν τα επίπεδα εθισμού ιδιαίτερα στους νέους. Πιστεύει ότι το επίγειο δίκτυο πρακτορείων θα «ρημάξει» όπως χαρακτηριστικά είπε, σκεπτόμενος κυρίως τις επιπτώσεις από το την εισαγωγή των VLTs και το άνοιγμα σε κάθε γειτονιά ενός σημείου πώλησης τυχερών παιχνιδιών (φρουτάκια). Ο κυριότερος λόγος που πιστεύει ότι η on line αγορά θα αναπτυχθεί τελικώς σε βάρος του επίγειου, είναι οι μεγαλύτερες αποδόσεις που έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν οι ιντερνετικές εταιρείες, αφού δεν υπάρχει δίκαιο φορολογικό καθεστώς.

Από την άλλη ο Δ/ντης της ΟΠΑΠ πιο αισιόδοξος, διακρίνει ότι αφού ξεκαθαρίσει το φορολογικό καθεστώς τελικώς θα αυξηθεί η συνολική πίτα του διαδικτυακού στοιχήματος. Το online όμως δυνητικά θα «κανιβαλίσσει» όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, το επίγειο δίκτυο απορροφώντας του μεγάλο μερίδιο της αγοράς.

Τέλος, και οι δύο πλευρές συμφώνησαν ότι η ευθύνη της πολιτείας είναι μεγάλη στο κομμάτι της επιβολής μηχανισμών ελέγχου ,προστασίας από τον εθισμό και δημιουργία συνθηκών δίκαιου ανταγωνισμού μέσα από την ίση φορολογική μεταχείριση.

Παρακάτω παρατίθενται οι συνεντεύξεις:

Συνέντευξη με τον κ. Κυρ. Τοπσιόδη

Ερώτηση : *Πως πιστεύετε ότι θα διαμορφωθεί το τοπίο της Ελληνικής αγοράς τυχερών παιχνιδιών μετά την ολοκλήρωση της επικείμενης απελευθέρωσής της;*

«Σε περίπτωση που απελευθερωθεί πλήρως η αγορά τυχερών παιχνιδιών ο τζόγος πλέον θα είναι ανεξέλεγκτος, δεν θα υπάρχει εποπτεία, κανένας έλεγχος και θα έχουμε πρόβλημα ειδικά στη νέα γενιά και στα νέα παιδιά τα οποία κινδυνεύουν να εθιστούν στον τζόγο, η Ελλάδα θα γίνει ένα απέραντο καζίνο. Γι' αυτό το λόγο, πρέπει να γίνει με ελεγχόμενο τρόπο, γιατί εκτός των άλλων, υπάρχει και ο κίνδυνος να «κατασπαραχθεί» και να «ρημάξει» το φυσικό δίκτυο. Γιατί εάν θα ανοίξει σε κάθε γειτονιά ένα νέο μαγαζί το οποίο θα προσφέρει τυχερά παιχνίδια, άρα η απελευθέρωση της αγοράς δημιουργήσει πρόβλημα και στο μονοπώλιο. Η απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2008 είναι για μείωση των φυσικών σημείων πώλησης. Άρα το δημόσιο θα χάσει το bonus του μονοπώλιο έως το 2030».

Ερώτηση: Ποιούς βασικούς «παίκτες» πιστεύετε ότι θα προσελκύσει το άνοιγμα της;

«Το άνοιγμα της αγοράς θα προσελκύσει κυρίως τους παίκτες που ήδη έχουν εθιστεί και είναι εξαρτημένοι με τα τυχερά παιχνίδια. Καταλαβαίνετε πως εφόσον ο παίκτης θα έχει παντού την πρόκληση και την εύκολη πρόσβαση δεν θα μπορεί πλέον να αυτοελέγχεται. Άρα δυστυχώς πολύ από αυτούς που αγαπούν τον τζόγο θα οδηγηθούν στην καταστροφή!»

Ερώτηση: Θεωρείτε ότι η online αγορά θα αναπτυχθεί σε βάρος του επίγειου δικτύου ή η απελευθέρωση θα οδηγήσει σε αύξηση του ετήσιου κύκλου εργασιών και στις δύο αγορές;

«Η εφαρμογή του online θα λειτουργήσει σίγουρα σε βάρος του φυσικού δικτύου, εφόσον οι αποδόσεις που δίνονται στον ιντερνέτ δεν είναι ίδιες με των πρακτορείων. Αρά αυτό δημιουργεί από μόνο του έναν άνισο και αθέμιτο ανταγωνισμό. Το online δεν έχει τα κόστη που έχει το φυσικό δίκτυο, όπως ενοίκια, λειτουργικά έξοδα γι' αυτό και έχει τη δυνατότητα να δίνει καλύτερες αποδόσεις, με αποτέλεσμα να καταστρέψει το φυσικό δίκτυο. Επίσης το φορολογικό καθεστώς είναι τελείως διαφορετικό. Όταν ιντερνετικές εταιρείες με ξένη έδρα προσφέρουν στοίχημα και δεν αποδίδουν φόρους έχουν πλεονέκτημα και το φυσικό δίκτυο δεν μπορεί να συναγωνιστεί». **Μπορεί αυτό να οδηγήσει ακόμα και σε μείωση των σημείων πώλησης;** «Εννοείται! Οι πράκτορες μη μπορώντας αν ανταποκριθούν στον άνισο ανταγωνισμό, θα κλείσουν, γιατί όταν ο παίκτης δεν θα προτιμήσει το επίγειο δίκτυο όταν θα έχει την επιλογή να

πάει στο online με καλύτερες αποδόσεις και να έχει καλύτερη επιστροφή χρημάτων. Άρα, εδώ το φυσικό δίκτυο έχει πρόβλημα!»

Ερώτηση: Ποια νομίζετε ότι είναι τα μέτρα που θα πρέπει να προωθήσει η Ελληνική Κυβέρνηση προκειμένου να διασφαλίσει τον επαρκή έλεγχο της αγοράς καθώς και το δίκαιο ανταγωνισμό;

«Αυτό που πρέπει να κάνει η ελληνική πολιτεία είναι να ασκεί έλεγχο μέσω της ανεξάρτητης αρχής της ΕΕΕΠ η οποία είναι η «ομπρέλα» προστασίας των τυχερών παιχνιδιών, να προστατεύσει το επίγειο δίκτυο ελέγχοντας τις «τιμές» του online και γενικότερα να υπάρχει ίση μεταχείριση στη φορολόγηση. Θα πρέπει να υπάρξει έλεγχος για την προστασία των ανηλίκων, γιατί δυστυχώς οι ανήλικοι δεν μπορούν να ελεγχθούν στο διαδίκτυο όπως ελέγχουμε εμείς στα πρακτορεία. Γενικότερα θα πρέπει να φροντίζει για την σωστή εφαρμογή των νόμων και κανόνων, αυτός όμως εξαρτάται και από την πολιτική βούληση της εκάστοτε κυβέρνησης».

Συνέντευξη με τον κ. Ευαγγ. Γκεβέζο

Ερώτηση : Πως πιστεύετε ότι θα διαμορφωθεί το τοπίο της Ελληνικής αγοράς τυχερών παιχνιδιών μετά την ολοκλήρωση της επικείμενης απελευθέρωσής της;
«Σε επίπεδα κατανάλωσης από την πλευρά του παίκτη, μπορεί στις αρχές να μην διαφοροποιηθεί πολύ η αγορά, με δεδομένο ότι σήμερα ήδη δραστηριοποιούνται 24 εταιρείες». **Από τη στιγμή που δόθηκε η προσωρινή άδεια σε αυτές τις εταιρείες υπήρξε κάποια αλλαγή?** «Προφανώς! Στον ανταγωνισμό με την ΟΠΑΠ, ο οποίος χάνει κάποιο μερίδιο της αγοράς! Είναι γεγονός πάντως, ότι κάποιες από αυτές τις εταιρείες δεν πληρώνουν φόρους στο κράτος. Η σημαντική αλλαγή θα έρθει όταν καθοριστεί πλήρως το καθεστώς φορολόγησης αυτών, οπότε θα ξεκαθαρίσει ποιες εταιρείες είναι σοβαρές ή όχι. Όταν πλέον θα φορολογούνται, δεν θα μπορούν να είναι ανταγωνιστικότερες του ΟΠΑΠ σε επίπεδα «γκανιότητας» στο στοίχημα. Επιπλέον, το γεγονός του σε πόσες τελικά εταιρείες θα δοθεί άδεια λειτουργίας, θα δημιουργήσει το τελικό τοπίο της νέας αγοράς, αφού η είσοδος γενικότερα εταιρειών δημιουργεί μια πιο ελκυστική αγορά προσελκύνοντας νέους παίκτες, οπότε και θα δυναμώσει η πίτα της αγοράς του διαδικτυακού στοιχήματος».

Ερώτηση: Ποιούς βασικούς «παίκτες» πιστεύετε ότι θα προσελκύσει το άνοιγμα της;

«Από την πλευρά των εταιρειών, σίγουρα οι μεγάλες παγκόσμιες ιντερνετικές εταιρείες όπως bet365 , sporting bet ,θα θέλουν να μπουν στην αγορά μας, αυτό θα εξαρτηθεί βέβαια από το κανονιστικό πλαίσιο που ισχύσει». Από την πλευρά του παίκτη, υπάρχει περίπτωση ο «παραδοσιακός» παίκτης της ΟΠΑΠ να προτιμήσει αυτές τις εταιρείες? «Ο παραδοσιακός παίκτης της ΟΠΑΠ, είναι δύσκολο να φύγει, γιατί δεν είναι familiar, εξοικειωμένος με την τεχνολογία. Τα άτομα ηλικίας 20+ έως 40 έχουν όμως την τάση να δοκιμάζουν νέες τεχνολογίες».

Ερώτηση: Θεωρείτε ότι η online αγορά θα αναπτυχθεί σε βάρος του επίγειου δικτύου ή η απελευθέρωση θα οδηγήσει σε αύξηση του ετήσιου κύκλου εργασιών και στις δύο αγορές;

«Σίγουρα θα πάρει κάποιο μερίδιο, όπως ήδη το έχει κάνει και εξακολουθεί. Από την άλλη, θεωρητικά η πίτα θα μεγαλώσει. Το ιντερνετικό στοίχημα, δίνει μια ευκολία στην πρόσβαση από οπουδήποτε, ακόμη και αυτοί που δεν μπαίνουν στα επίγεια πρακτορεία είναι όμως εξοικειωμένοι με την τεχνολογία θα δοκιμάσουν να παίξουν. Το online δυνητικά μέσα στα επόμενα χρόνια θα «κανιβαλίσσει» το επίγειο δίκτυο , παίρνοντας μεγάλο μερίδιο. Η online αγορά όμως δεν θα μεγαλώσει τόσο μέσω των προσωπικών υπολογιστών, όσο μέσω των κινητών! Πολλοί έχουν συνδυάσει το online στοίχημα με το ότι παίζουν από το σπίτι. Πλέον όμως υπάρχει η δυνατότητα ο παίκτης να παίξει και από το smartphone του! Όπως λοιπόν ακούγεται για το mobile pay ότι μπορείς να κάνεις όλες τις συναλλαγές από το κινητό σου, έτσι θα πάρει και αυτό το μερίδιό του στη συμμετοχή στα τυχερά παιχνίδια. Είναι πολύ ελκυστικό ιδιαίτερα στους νέους να μπορούν να παίξουν από οπουδήποτε, οπότε θα πάρει τζίρο από το επίγειο δίκτυο αλλά και σίγουρα θα φέρει, incremental τζίρο από το segment youth , την αγορά των νέων ηλικιών» **Υπάρχει πιθανότητα να μειωθούν τα σημεία πώλησης;** «Ναι υπάρχει! Πιθανότατα να μειωθούν, όχι όμως σε ποσοστό πάνω 10-15%, αλλά αυτό είναι κάτι που θα μας το δείξει η ίδια η αγορά. Ήδη στην αγορά υπάρχουν περίπου 5.000 σημεία, μερίδιο θα πάρουν και τα VLTs, συν το γεγονός ότι διαδικτυακή η αγορά θα πάρει ένα

κομμάτι, η αγορά είναι εκείνη όμως που θα αποφασίσει ποιος είναι ο βέλτιστος αριθμός πρακτορείων».

Ερώτηση: Ποια νομίζετε ότι είναι τα μέτρα που θα πρέπει να προωθήσει η Ελληνική Κυβέρνηση προκειμένου να διασφαλίσει τον επαρκή έλεγχο της αγοράς καθώς και το δίκαιο ανταγωνισμό;

«Είναι ξεκάθαρο ότι θα πρέπει να υπάρξει φορολογικός έλεγχος από το κράτος, γιατί το γεγονός ότι δεν υπάρχει φορολόγηση πολλών ιντερνετικών εταιρειών, αυτόματα τις καθιστά πιο ανταγωνιστικές. Μετά τη φορολόγηση κάποιες εταιρείες μπορεί να αναγκαστούν να φύγουν γιατί δεν θα αντέξουν. Θα πρέπει να υπάρχουν ίσοι όροι και ίσες ευκαιρίες για όλους, το ίδιο φορολογικό καθεστώς για όλους, ώστε να δημιουργηθεί μια ελεύθερη αγορά υγιούς ανταγωνισμού.

Η ΕΕΕΠ, θα πρέπει να φροντίσει για την εφαρμογή των κανόνων που διέπουν το ιντερνετικό στοίχημα, για την αξιοπιστία των εταιρειών και για τη διασφάλιση των χρημάτων των παικτών.

Όσο αφορά στην αποτροπή του εθισμού, η ΟΠΑΠ έχει μεγάλο χώρο στις επικοινωνίες της για το Υπεύθυνο Παιχνίδι, δεν υπάρχει επαρκής έλεγχος όμως στους ιντερνετικούς παρόχους, με τη λογική ότι οποιοσδήποτε μπορεί να πάρει την κάρτα του μπαμπά του ή οποιοδήποτε και να παίζει. Η ΕΕΕΠ έχει την ευθύνη να βρει τους μηχανισμούς ελέγχου».

6.4 Συμπεράσματα

Τα οικονομικά οφέλη που αποκομίζουν οι εταιρείες που προσφέρουν τυχερά παιχνίδια μέσω διαδικτύου είναι τεράστια, γι αυτό και οι εταιρείες βρίσκονται σε ένα διαρκή ανταγωνισμό μεταξύ τους και προσπαθούν να διευρυνθούν διεισδύοντας σε νέες αγορές. Όμως πολλές φορές η έλλειψη σταθερού φορολογικού περιβάλλοντος καθιστά αρνητικό παράγοντα ανάπτυξης των επενδύσεων. Γι αυτό το λόγο οι περισσότερες κυβερνήσεις αναγνωρίζοντας ότι ο τομέας των διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών παρουσιάζει σημαντικές ανεκμετάλλευτες ευκαιρίες δημοσίων εσόδων, κάνουν άνοιγμα σε αυτές τις εταιρείες θεσπίζοντας νομοθετικά πλαίσια για την αδειοδότηση και νόμιμη λειτουργία τους.

Το τοπίο της ελληνικής αγοράς παιγνίων πλέον, είναι σίγουρο ότι αλλάζει, το ίδιο και η φυσιογνωμία των τυχερών παιχνιδιών!

Η χώρα μας αποφάσισε το άνοιγμα της αγοράς, επιτρέποντας την προσωρινή αδειοδότηση σε 24 στοιχηματικές εταιρείες. Παράλληλα, η ΟΠΑΠ διευρύνει τις υπηρεσίες τις, μπαίνοντας στο παιχνίδι του διαδικτυακού στοιχήματος και εισάγοντας στην ελληνική αγορά τα VLTs (φρουτάκια).

Το άλλοτε «αβασάνιστο» μονοπωλιακό καθεστώς προσφοράς τυχερών παιχνιδιών & στοιχημάτων, όπου εξασφάλιζε στους πράκτορες του επίγειου δικτύου την πολυτέλεια του εφησυχασμού, είναι πλέον παρελθόν!

Το στοίχημα στο ίντερνετ κερδίζει ολοένα και περισσότερο έδαφος σε σχέση με το στοίχημα στο πρακτορείο. Μέσα από την έρευνα που διενέργησα ζητώντας την άποψη των άμεσα θιγόμενων (πράκτορες επίγειου δικτύου) καθώς και την άποψη σημαντικών προσώπων της αγοράς, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το επίγειο δίκτυο διάθεσης τυχερών παιχνιδιών θα υποστεί σημαντικές πιέσεις. Σε αυτό θα συμβάλουν:

- η δυναμική εισβολή των διαδικτυακών εταιρειών στοιχημάτων
- η πρόοδος της τεχνολογίας, μέσω της οποίας υπάρχει η δυνατότητα κανείς να παίξει όχι μόνο από το σπίτι του μέσω του υπολογιστή του, αλλά πλέον και από το tablet του ή το smartphone του
- οι καλύτερες αποδόσεις που προσφέρουν οι on line εταιρείες
- η ευκολία πρόσβασης 24/7
- η ποικιλία των προσφερόμενων στοιχηματισμών

Σε επίπεδα οικονομίας της χώρας, τα δημόσια έσοδα αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά τόσο από την πώληση αδειών σε παρόχους διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών, όσο και από την φορολόγηση τους.

6.5 Προτάσεις βελτίωσης του επίγειου δικτύου

Η ΟΠΑΠ διαθέτει ένα σπουδαίο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Τα 4.700 σημεία πώλησης. Τα περισσότερα πρακτορεία της είναι συγκεντρωμένα στο Νομό Αττικής (1.902 επί συνόλου 4.739) και πολλές φορές συνωστίζονται σε αποστάσεις μικρότερες των 200μέτρων μεταξύ τους,¹¹ ενώ υπάρχουν και περιοχές (στην

¹¹ Η ΟΠΑΠ θέτει ως ελάχιστη απόσταση μεταξύ δύο πρακτορείων τα 200 μέτρα, υπολογιζόμενα με τη συνήθη πορεία πεζού.

περιφέρεια) όπου δεν υπάρχει κανένα πρακτορείο! Εκείνο που θα έπρεπε να γίνει, είναι μια αναθεώρηση της Πολιτικής Δικτύου της εταιρείας ώστε να γίνει μια γεωγραφική ανακατανομή των σημείων πώλησης, είτε από πράκτορες που θα επιθυμούσαν την αποκέντρωση, είτε με τη χορήγηση νέων αδειών.¹²

Για πολλά χρόνια τα πρακτορεία της είχαν την εμφάνιση του «προποτζίδικου» της γειτονιάς. Μικρά και παλαιά πρακτορεία όπου πολλές φορές, κυρίως στην περιφέρεια, συστέγαζαν και άλλες δραστηριότητες (πώληση εφημερίδων/περιοδικών, υπηρεσίες ταχυδρομείου, καφενείο, ιπποδρομιακό στοίχημα κ.α). Μόλις τα τελευταία χρόνια (από το 2010)¹³ η ΟΠΑΠ έχει υιοθετήσει την Ενιαία Εταιρική Εικόνα για τα πρακτορεία της που αφορά κυρίως στην εξωτερική όψη των καταστημάτων της ,στον πάγκο συναλλαγής και στα χρώματα.

Ο σωστός σχεδιασμός και η διαρρύθμιση του χώρου παροχής υπηρεσιών (εδώ του πρακτορείου) έχει μεγάλη σημασία, γιατί αυτό επηρεάζει την συνολική εικόνα της επιχείρησης και ειδικότερα τα επίπεδα παραγωγικότητας και τελικώς τις πωλήσεις. Οι παίκτες θέλουν έναν ευχάριστο χώρο παραμονής, διακριτικό και με ανέσεις. Πολλά καταστήματα¹⁴ εξακολουθούν έως και σήμερα να έχουν μικρή επιφάνεια ωφέλιμου χώρου (η ΟΠΑΠ θέτει ως ελάχιστη επιφάνεια τα 40τμ), γεγονός που τα καθιστά μη ανταγωνιστικά ιδίως μετά την πρόσφατη εισαγωγή των νέων παιγνίων της ΟΠΑΠ (σκρατς, λαχεία, φρουτάκια) και την απελευθέρωση της αγοράς παιγνίων, όπου οι παίκτες έχουν τη δυνατότητα να παίζουν από το σπίτι τους και όχι σε ένα μη ευχάριστο χώρο. Οι πράκτορες θα πρέπει να αναθεωρήσουν την επιχειρηματική τους πολιτική και να επενδύσουν σε μεγαλύτερα και σύγχρονα καταστήματα, εάν θέλουν να διατηρήσουν τα «κεκτημένα» τους και να μην «εξαφανισθούν» από τους ανταγωνιστές των διαδικτυακά προσφερόμενων υπηρεσιών.

Από την άλλη, η ΟΠΑΠ θα πρέπει να επενδύσει με τη σειρά της στους συνεργάτες της, τους πράκτορες οι οποίοι αποτελούν το φυσικό της δίκτυο και είναι τελικώς αυτοί που «φέρνουν» τα έσοδα στην εταιρεία. Το δίκτυο αποτελείται από πράκτορες

¹² Σημειώνεται ότι έως σήμερα στόχος της πολιτικής δικτύου της ΟΠΑΠ σε εθνικό επίπεδο, είναι να μην εκδίδονται νέες άδειες όπου παραβιάζεται η σχέση: μία άδεια ανά 3.500 κατοίκους.

¹³ Στα πλαίσια της ενίσχυσης της ενιαίας εταιρικής φυσιογνωμίας της εταιρίας καθώς και την ενδυνάμωση των πρακτορείων, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. αποφάσισε, στην από 3/21.01.2010 συνεδρίασή του, θέμα 9, την υποχρεωτική εφαρμογή της Ενιαίας Εταιρικής Εικόνας σε όλα τα πρακτορεία της ΟΠΑΠ Α.Ε.

¹⁴ Τα καταστήματα δεν αποτελούν επαγγελματική στέγη της ΟΠΑΠ, αλλά του πράκτορα.

οι οποίοι δεν διαθέτουν το απαραίτητο «επιχειρηματικό δαιμόνιο». Δεν κατέχουν την τέχνη του μάρκετινγκ! Δεν γνωρίζουν τεχνικές προώθησης των προϊόντων (παιχνιδιών) και επαναπαύονται στην επικύρωση δελτίων, ιδίως δημοφιλών παιχνιδιών όπως το Στοιχείμα και το ΚΙΝΟ. Είναι ευθύνη και υποχρέωση της ΟΠΑΠ να εκπαιδεύει συνεχώς τους πράκτορες της, όχι μόνο στο πως παίζονται τα βασικά παιχνίδια, αλλά και με συχνά σεμινάρια μάρκετινγκ και τεχνικών πωλήσεων. Η τακτική της θέσης στόχων παραγωγικότητας είναι κάτι που θα συμβάλει στην αύξηση της κερδοφορίας και των δύο πλευρών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 Εμπορική επικοινωνία

7.1 Η εμπορική επικοινωνία των τυχερών παιχνιδιών

Οι ενέργειες προώθησης των πωλήσεων για υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση διέπονται από την οδηγία για τις αθέμιτες πρακτικές, καθώς και από την οδηγία περί προστασίας των δεδομένων και την οδηγία 2002/58/EK για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

Η με αριθ. 108/6-6-2014 απόφαση της ΕΕΕΠ όπως αυτή δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ/Β/1727/27-6-2014) θεσπίζει κανόνες δεοντολογίας που διέπουν τα θέματα διαφήμισης, προώθησης και προβολής των τυχερών παιχνιδιών. Ειδικότερα, μια εμπορική επικοινωνία δεν πρέπει να απευθύνεται σε άτομα κάτω των 18 ετών και να αποσκοπεί στην ενίσχυση της ροπής των καταναλωτών προς τα τυχερά παίγνια. Παράλληλα, δεν πρέπει να αξιοποιεί γνωστά και διάσημα πρόσωπα τα οποία μπορεί να αποτελέσουν πρότυπα ισχυρής επικοινωνιακής διείσδυσης. Επίσης δεν πρέπει να προωθείται το μήνυμα ότι τα τυχερά παιχνίδια είναι μέσο πλουτισμού ή τρόπος διαφυγής από τις οικονομικές δυσκολίες. Επιπλέον, βασικός κανόνας είναι να αναφέρονται οι υπηρεσίες υποστήριξης για την απεξάρτηση από τον εθισμό.

Οι καταναλωτές προσελκύονται από τη διαφήμιση, για την οποία τόσο οι εμπορικοί όσο και οι κρατικοί φορείς εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών δαπανούν σημαντικά ποσά. Οι επιβλαβείς εμπορικές πρακτικές είναι ευρέως διαδεδομένες. Οι επιθετικές και παραπλανητικές τεχνικές πώλησης, οδηγούν σε αβίαστες επιλογές και στην προσέλκυση ανηλίκων στα τυχερά παιχνίδια.

Η έλλειψη σαφών και φιλικών προς τον καταναλωτή πληροφοριών, αποτελεί τη βασική αιτία για τις παραπλανητικές επιλογές των χρηστών. Οι πληροφορίες σχετικά με την υπεύθυνη συμμετοχή σε τυχερά παιχνίδια, την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία των κεφαλαίων των παικτών έναντι πτώχευσης συνήθως «θάβονται» σε μακροσκελή κείμενα με νομική ορολογία στον δικτυακό τόπο τυχερών παιχνιδιών, παρά τις διατάξεις της οδηγίας για τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων. Εάν οι πληροφορίες δεν είναι διαφανείς ή σαφείς, οι καταναλωτές ενδέχεται να μην είναι σε θέση να αξιολογήσουν ορθά τους κινδύνους ή να αναζητήσουν βοήθεια όταν τη χρειαστούν. Λόγω της ανεπαρκούς παρακολούθησης και υποστήριξης, οι καταναλωτές κινδυνεύουν να χάσουν την αίσθηση του χρόνου και/ή των χρηματικών ποσών που δαπανούν ενώ παίζουν – το οποίο στη συνέχεια ενδέχεται να οδηγήσει στην ανάπτυξη εθισμού στα τυχερά παίγνια.

Πολλές φορές χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά πανό και αναδυόμενα παράθυρα σε ιστοσελίδες που δεν σχετίζονται με τυχερά παιχνίδια, αποτελώντας μια μορφή διαδικτυακής διαφήμισης με σκοπό την κατεύθυνση της ηλεκτρονικής κυκλοφορίας σε υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Εμφανίζονται συνεπώς, σε υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών που δεν έχουν σχέση με τυχερά παιχνίδια. Εάν και δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, εντούτοις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογή της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και για την προστασία της ιδιωτικής ζωής.

Στις ενέργειες προώθησης των πωλήσεων περιλαμβάνονται οι παντός είδους εκπτώσεις, οι προσφορές, τα δώρα, οι διαφημιστικοί διαγωνισμοί και τα παιχνίδια. Αποτελούν ένα καίριο και πολυσύνθετο εργαλείο, το οποίο μπορεί να προσαρμοστεί σε διάφορες περιστάσεις για την είσοδο σε αγορές με καινοτόμα προϊόντα, την ενίσχυση της αφοσίωσης των πελατών, την τόνωση βραχυπρόθεσμων ανταγωνιστικών δράσεων. Μία από τις πιο κοινές πρακτικές προώθησης των πωλήσεων είναι η χρήση και αναγγελία μπόνους σε περίπτωση εγγραφής και κατάθεσης, δηλαδή, όταν κατά το άνοιγμα ενός λογαριασμού παίκτη καταβάλλεται κάποιο χρηματικό ποσό ή προστίθενται επιπλέον κεφάλαια σε καταθέσεις που έχουν γίνει από ήδη εγγεγραμμένο πελάτη (πλέον δεν επιτρέπεται βλ. παρ.8 του άρθρου 4 του κανονισμού Εμπορικής Επικοινωνίας).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 Υπεύθυνο Παιχνίδι

8.1 Υπεύθυνο Παιχνίδι

Το Υπεύθυνο Παιχνίδι ως κομμάτι της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης των εταιρειών τυχερών παιγνίων απασχολεί πολύ σοβαρά τις εταιρείες, ειδικότερα μετά και τις πρόσφατες ευρωπαϊκές κανονιστικές διατάξεις εμπορικής επικοινωνίας των τυχερών παιγνίων. Πρόκειται άραγε για πραγματική ευαισθησία των εταιρειών ή αποτελεί ένα «μαρκετίστικο» τέχνασμα;

Ένα από σοβαρότερα προβλήματα που προκύπτει από την υπερβολική συμμετοχή στα τυχερά παιχνίδια, είναι ο εθισμός. Ο εθισμός επηρεάζει αρνητικά όχι μόνο τους παίκτες, αλλά και τις οικογένειές τους, καθώς και το ευρύτερο κοινωνικό τους περιβάλλον. Οι εταιρείες τυχερών παιχνιδιών έχουν υιοθετήσει κανόνες Υπεύθυνου Παιχνιδιού δηλαδή ένα σύνολο ρυθμίσεων και προβλέψεων που έχουν ως στόχο τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων από την υπερβολική έκθεση στα τυχερά παίγνια, καθώς και την υπεύθυνη και ενσυνείδητη λήψη αποφάσεων από την πλευρά του παίκτη.

Το Υπεύθυνο Παιχνίδι πρέπει να είναι προσπάθεια συλλογικής εμπλοκής των παικτών, της κοινωνίας, της βιομηχανίας τυχερών παιγνίων αλλά και των αρμοδίων Αρχών, με σκοπό την εξασφάλιση ενός νόμιμου και αξιόπιστου περιβάλλοντος διεξαγωγής τυχερών παιγνίων.

Κατά πόσο γίνεται όμως συνειδητά αυτό από τις εταιρείες τυχερών παιχνιδιών? Οι εταιρείες έχουν προβεί σε δημιουργία «δεκαλόγων», κανόνων του τύπου: *«δεν παίζω εάν είμαι μικρότερος από 18 ετών»*, *«δεν ξεπερνώ τα όρια που έχω θέσει»*, *«δεν παίζω όταν αισθάνομαι λυπημένος, μόνος, βαριεστημένος, φορτισμένος ή αγχωμένος»*, *«δεν προσπαθώ να «ρεφάρω» δαπανώντας επιπλέον χρήματα»* κλπ. Ο «παίκτης» δυστυχώς δεν μπορεί να διαχειριστεί πιθανό εθισμό του απλά και μόνο επειδή θα «διαβάσει» τους κανόνες!

Ο όμιλος ΟΠΑΠ για πρώτη φορά στην Ελλάδα (2014) λανσάρισε καμπάνια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για το Υπεύθυνο Παιχνίδι όπου έχει ως κεντρικό

της μήνυμα τη φράση *«Το παιχνίδι είναι ωραίο μόνο όταν είναι υπεύθυνο: δεν παίζεις αν είσαι κάτω των 18, δεν ξεπερνάς τα όρια»*. Είναι αλήθεια πολύ αξιόλογη η προσπάθεια, μα μόλις τώρα όπου άρχισε να σφίγγει ο κλοιός του ανταγωνισμού και το επέβαλαν οι αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές!

Το καζίνο Λουτρακίου προκειμένου να προσελκύσει παίκτες προσέφερε δωρεάν μεταφορά με πολυτελή πούλμαν, απεριόριστη κατανάλωση αναψυκτικών, καφέδων, αλκοολούχων ποτών¹⁵ καθώς και δωρεάν φαγητό στο μπουφέ του! Ομολογουμένως πολύ δελεαστική προσφορά!

Η κ. Δέσποινα Γιαννούλη, Διευθύντρια Επικοινωνίας και Εταιρικών Υποθέσεων στα Regency Casinos σε ερώτηση δημοσιογράφου (14-04-2008)¹⁶, για το αν είναι αντίθετη στην κερδοφορία του ομίλου η πρόβλεψη προγραμμάτων όπως το «Time Out»¹⁷ και το αν θα βόλευε μια εταιρία τυχερών παιχνιδιών να υπάρχουν όσο το δυνατόν περισσότεροι «εθισμένοι», απάντησε: *«Το κέρδος για την εταιρία δεν είναι μόνο οικονομικό, είναι και ηθικό... η εταιρία έχει ως στόχο να καλλιεργήσει τη νοοτροπία της ασφαλούς διασκέδασης όσον αφορά τα παιχνίδια του καζίνο. Πιστεύουμε στο «Υπεύθυνο Παιχνίδι», το οποίο διεξάγεται όταν οι πελάτες παίρνουν αποφάσεις έχοντας πλήρη γνώση των κανόνων που το διέπουν, καθώς και των επιπτώσεων από τη συμμετοχή τους σε αυτό»*.

¹⁵ Πλέον έχει περιοριστεί σε ένα αλκοολούχο ποτό με την είσοδο.

¹⁶ <http://www.in2life.gr/features/notes/article/182424/tyhera-paihnidia-kai-ethismos.html>

¹⁷ Πρόγραμμα της regency casino απαγόρευσης της εισόδου ενός επισκέπτη είτε εθελοντικά είτε μετά από απαίτηση συγγενή α' βαθμού.

Βιβλιογραφία

- Γούναρης Σ. (2012) «*Μάρκετινγκ Υπηρεσιών*», Β΄ έκδοση, Εκδόσεις Rosili, Αθήνα

Ιστοσελίδες

- <http://www.opap.gr/>
- Σύμβαση μεταξύ της ΟΠΑΠ και των πρακτόρων της <http://www.opap.gr/documents/11503/449842/09-09-28symvasipraktorwn.pdf>
- <https://www.gamingcommission.gov.gr/index.php/epopteia-kai-elegxos/ruthmisi-agogas-paignion>
- <https://www.gamingcommission.gov.gr/>
- <http://h2gc.com/> Gambling capital (H2)
- Η νομοθεσία τυχερών παιχνιδιών <http://www.foxbet.gr/1051/online-nomothesia-tyxerwn-paixnidiwn-ee>

Αναφορές

- Η μελέτη της Δικ. Βιργινίας Τζώρτζη με θέμα «*Κρατικά Μονοπώλια Τυχερών Παιγνίων στην Ε.Ε.*». http://www.dikonomia.gr/sites/default/files/6_tzortzi.pdf
- Ν.Σ. Κοσμίδης, «*Η Συμβατότητα της Διεξαγωγής & Διαφήμισης (τυχερών παιχνιδιών τύπου) καζίνο του διαδικτύου με το ελληνικό και κοινοτικό δίκαιο.*». <http://www.tzouganatoslaw.gr/images/records/dimee-01-2007.pdf>
- Η απόφαση του ΣτΕ για το μονοπώλιο της ΟΠΑΠ ΣτΕ 3167/2014 <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/19765>
- Η με αριθμ. 7/13 απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για το μονοπώλιο της ΟΠΑΠ, (Λουξεμβούργο 24 Ιανουαρίου 2013) http://europa.eu/rapid/press-release_CJE-13-7_el.htm?locale=FR
- Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για το μονοπώλιο της Αυστρίας (30-04-2014) <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=151521&pageIndex=0&doclang=EL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=52576>
- Ευρωπαϊκή Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή, Διαβούλευση με θέμα: «*ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ, Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά*», (Βρυξέλλες, 28 Μαρτίου 2011) <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%208313%202011%20INIT>

Άρθρα

- «Οι Έλληνες από τους πιο τζογαδόρους στην Ευρώπη» 04/01/2015 <http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=664099>
- Συνεντεύξη της κας Δ. Γιαννούλη 14-04-2008 <http://www.in2life.gr/features/notes/article/182424/tyhera-paihnidia-kai-ethismos.html>
- Έρευνα της Gambling Compliance «Ο Ευρωπαϊκός χάρτης της αγοράς διαδικτυακού τζόγου» <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201106/20110615ATT21465/20110615ATT21465EN.pdf>

ΦΕΚ

- [ΦΕΚ Α-180](https://nomoi.info/%CE%A6%CE%95%CE%9A-%CE%91-180-2011-%CF%83%CE%B5%CE%BB-1.html) Ν.4002/2011, Ελληνική Νομοθεσία διαδικτυακό στοιχήματος
- ΦΕΚ Β 2952/2012, Οι απαγορεύσεις και τα πρόστιμα για το online στοίχημα
- ΦΕΚ Α 81/2013, Ν. 4141 Άρθρο 22, Ρυθμίσεις σχετικά με την αγορά παιγνίων
- ΦΕΚ Β 1727/27-6-2014 Κανονισμός της ΕΕΕΠ για την εμπορική επικοινωνία των τυχερών παιχνιδιών
- Οδηγία [2002/58/ΕΚ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2002 ,σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την «ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1.ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Ερώτηση : Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα των τομέα τυχερών παιχνιδιών ως πράκτορας;

0 -5 6 - 10 11 και πάνω

2. Ερώτηση : Είστε υπέρ ή κατά της απελευθέρωσης της αγοράς των τυχερών παιχνιδιών, δηλαδή της άρσης του μονοπωλίου και την δυνατότητα από άλλες εταιρείες να προσφέρουν πλέον υπηρεσίες στοιχηματισμού μέσω διαδικτύου;

ΥΠΕΡ ΚΑΤΑ Δ/Γ – Δ/Α

3. Ερώτηση : Θεωρείτε ότι η online αγορά θα αναπτυχθεί σε βάρος του επίγειου δικτύου;

ΝΑΙ ΑΠΟΛΥΤΑ ΟΧΙ ΚΑΘΟΛΟΥ ΙΣΩΣ Δ/Γ – Δ/Α

4. Ερώτηση : Πόσο πιθανό θεωρείτε το ενδεχόμενο μείωσης του κύκλου εργασιών σας, εξαιτίας της προτίμησης των παικτών να στραφούν στο διαδικτυακό στοιχηματισμό;

ΠΟΛΥ ΠΙΘΑΝΟ ΛΙΓΟ ΠΙΘΑΝΟ ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΙΘΑΝΟ Δ/Γ – Δ/Α

5.Ερώτηση : Τι εκτιμάτε για τον τζίρο του πρακτορείου σας τα επόμενα έτη;

ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΙΩΣΗ ΚΑΜΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ Δ/Γ - Δ/Α

6.Ερώτηση : Πόσο αισιόδοξος είστε για το μέλλον της επιχείρησής σας (πρακτορείο σας);

ΠΟΛΥ ΜΕΤΡΙΑ ΛΙΓΟ ΚΑΘΟΛΟΥ

7. Ερώτηση : Ποιο είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζετε ως πράκτορας επίγειου σημείου πώλησης; Επιλέξτε 2 απαντήσεις.

- Αυξημένα λειτουργικά κόστη
- Μείωση τζίρου
- Αθέμιτος ανταγωνισμός (παράνομο στοίχημα)
- Μη ικανοποιητικές προμήθειες (από την ΟΠΑΠ)
- Έλλειψη ανταγωνιστικού κουπονιού/μη ανανέωση υφιστάμενων παιχνιδιών
- Είσοδος νέων ανταγωνιστικών εταιρειών στην αγορά
- Φορολόγηση

8.Ερώτηση: Πόσο θεωρείτε ότι ο παράνομος στοιχηματισμός μέσω μη αδειοδοτημένων εταιρειών στη χώρα μας συμβάλει στην απώλεια εσόδων σας;

ΠΟΛΥ ΜΕΤΡΙΑ ΛΙΓΟ ΚΑΘΟΛΟΥ

9. Ερώτηση : Σήμερα το επίγειο δίκτυο πωλήσεων των πρακτόρων της ΟΠΑΠ αριθμεί περίπου 4.700 πρακτορεία. Πιστεύετε ότι στο μέλλον θα αυξηθεί ή θα μειωθεί αυτός ο αριθμός των σημείων πώλησης; Αιτιολογήστε.

ΘΑ ΑΥΞΗΘΕΙ ΘΑ ΜΕΙΩΘΕΙ Δ/Γ – Δ/Α

.....
.....
.....
.....

10. Ερώτηση : Ποια νομίζετε ότι είναι τα μέτρα που θα πρέπει να λάβει η Ελληνική Κυβέρνηση προκειμένου να διασφαλίσει τον επαρκή έλεγχο της αγοράς και τον δίκαιο ανταγωνισμό;

.....
.....
.....
.....

Ευχαριστώ για τη συμμετοχή σας

2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

Ερώτηση: Πως πιστεύετε ότι θα διαμορφωθεί το τοπίο της Ελληνικής αγοράς τυχερών παιχνιδιών μετά την ολοκλήρωση της επικείμενης απελευθέρωσής της;

Ερώτηση: Ποιούς βασικούς «παίκτες» πιστεύετε ότι θα προσελκύσει το άνοιγμα της;

Ερώτηση: Θεωρείτε ότι η online αγορά θα αναπτυχθεί σε βάρος του επίγειου δικτύου ή η απελευθέρωση θα οδηγήσει σε αύξηση του ετήσιου κύκλου εργασιών και στις δύο αγορές;

Ερώτηση: Ποια νομίζετε ότι είναι τα μέτρα που θα πρέπει να προωθήσει η Ελληνική Κυβέρνηση προκειμένου να διασφαλίσει τον επαρκή έλεγχο της αγοράς καθώς και το δίκαιο ανταγωνισμό;